CHIRILA CIUNTU

DIN BUCOVINA PE ODER

AMINTIRILE UNUI LEGIONAR

Editura «DACIA»
Río de Janeiro - Madrid
1 9 6 7

Chirila Ciuntu

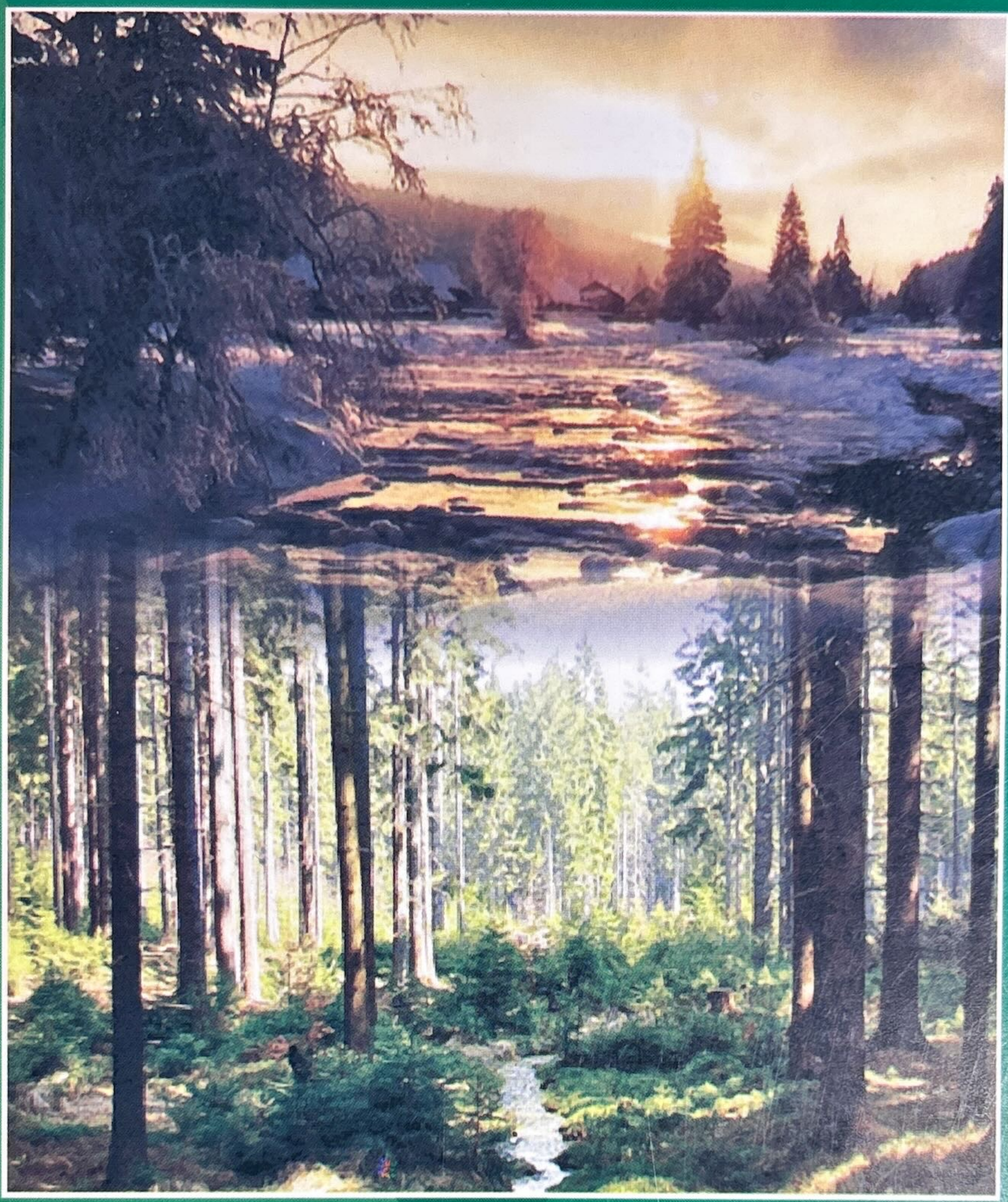

din BUCOVINA pe ODER

amintirile unui legionar

editura metafora

CHIRILĂ CIUNTU

DIN BUCOVINA PE ODER

(AMINTIRILE UNUI LEGIONAR)

DIN BUCOVINA
PE ODER
(AMINTIRILE UNUI LEGIONAR)

Ediția a II-a, îngrijită de
Gheorghe Andreica

METAFORA
Constanța 2004

CHIRILĂ CIUNTU

DIN BUCOVINA PE ODER
(AMINTIRILE UNUI LEGIONAR)

CHIRILĂ CIUNTU

DIN BUCOVINA PE ODER

(AMINTIRILE UNUI LEGIONAR)

Ediția a II-a, îngrijită de
Gheorghe Andreica

METAFORA
Constanța 2004

ISBN 973-8456-05-3

© METAFORA

CUVÂNT LA A II-A EDIȚIE

După 37 de ani de la prima ediție, nimic nu mai e de adăugat la caracterizarea făcută de Gheorghe Costea asupra amintirilor lui Chirilă Ciuntu...

Amintirile autorului se atașează la garnitura marilor suferințe îndurate de membrii Mișcării Legionare întregind un capitol scurt dar cel mai consistent al zbuciumatei noastre istorii.

Constanța, 10 iulie 2004

Gheorghe Andreica

CUVÂNT DE PREZENTARE

CA unul care m-am ocupat de publicarea acestor amintiri și le-am simțit căldura înaintea altor cititori, îmi îngădui să spun în câteva cuvinte impresiile ce le-am cules din cercetarea manuscrisului.

Chirilă Ciuntu nu vine din pătura intelectuală a țării. El e un muncitor mai încoltit, înzestrat cu istețimea de minte a românului, care povestește cu simplitate și sinceritate pățaniile vieții lui închinate Legiunii. Crescut la școala Legiunii, drept, cuviincios, conștient de sfințenia și noblețea muncii, Chirilă Ciuntu e un energic apărător al acestei clase oropsite de toate regimurile, inclusiv cel comunist, dar tot atât de dârz luptător al drepturilor la viață ale poporului român în întregimea lui.

Ceea ce isbește în primul rând în povestirile lui, este omenia cu care tratează persoanele care au participat la evenimentele trăite de el. Dă fiecăruia ce e al său. Judecata lui nu se rătăcește nici o clipă, alterată de ură sau părtinire. Toți cei ce au făcut un bine Legiunii, sunt pomeniți cu simpatie și recunoștință, chiar dacă au aparținut tagmei adversarilor de profesie, liberali, evrei, polițiști etc.

O a doua trăsătură importantă a vieții lui este totala lui dezinteresare în jertfele ce le-a făcut pentru Neam și

Legiune. Cu aceeași dragoste conduce o importantă unitate legionară, cum e Corpul Muncitorilor Legionari de la Cernăuți, cât și bucătăria de la Gorna-Bania. Nu se sfiește de nici o muncă, nu se proptește în ce-a fost, ci își pune sufletul și brațul oriunde este nevoie în slujba comunității naționale.

Chirilă Ciuntu este un fiu de țărani români din ținutul Sorocei. Durerea lui e mare când se gândește la pământul Basarabiei prădat de liftele lui Antichrist. Durerea noastră e și mai mare când ne gândim la ce-am pierdut cu răpirea acestei provincii bogate. Am colindat în cursul luptelor legionare Basarabia în lung și lat și pot să spun că nicăieri nu am întâlnit un potențial românesc mai promițător. Barbarii bolșevicii ne-au amputat nu numai de o provincie, nu numai trei milioane de români, ci de rezerva națiunii, de o mare nădejde de refacere biologică și spirituală a neamului nostru. Iată de ce recuperarea acestei provincii și a tuturor românilor risipiți în lungul și latul Rusiei de mâna criminală a Moscovei devine o chestiune de viață și de moarte pentru viitorul națiunii nostre. Chirilă Ciuntu este un exemplar și un simbol de vrednicie românească al acestei părți de românitate sufocată în elanurile ei creatoare de tirania comunistă.

Fie ca aceste amintiri, scrise cu sânge, lacrimi și suferințe, să trezească noi energii în sufletul camarazilor și al tuturor românilor cari se vor osteni să le citească.

Madrid, 24 Iunie 1967

Gheorghe Costea

CAPITOLUL I

PE PĂMÂNTUL SFÂNT AL BUCOVINEI

1) *Întâlnirea cu Legiunea*

În anul 1933 îmi făceam stagiul militar la regimentul 29 Dorohoi. Fiind departe de casă, profitând de un concediu, am intervenit ca să fiu mutat la regimentul 8 Vânători din Cernăuți. Aici am fost repartizat la compania I-a, condusă de un căpitan al cărui nume îmi scapă și care făcuse parte din armata austro-ungară. Comandantul plutonului meu era sublocotenentul Timco, un ofițer de mare valoare, care s-a purtat cu mine și cu ceilalți soldați omenește. Cu prilejul unei vizite a Regelui Carol II la Cernăuți, compania noastră i-a dat onorul. Carol a fost foarte mulțumit de ținuta companiei și a cerut chiar mutarea acestui sublocotenent la București. Mai târziu am citit prin ziare de căderea lui în Rusia și nu m-a mirat acest lucru, deoarece știam că dânsul nu se juca cu armata.

După ce mi-am făcut stagiul de instrucție, limitat la 3 luni, am fost repartizat la biroul clerului de pe lângă

Divizia a 8-a, care era condusă de preotul-maior Andrian Lupășteanu, un mare suflet de om și un mare român. În acest timp am luat primele contacte cu legionarii. Între timp Garda de Fier fusese disolvată, Duca pedepsit și prigoana asupra fruntașilor legionari se găsea în toi. Puțini au fost acei legionari care au putut să scape de închisori în urma arestărilor făcute în întreaga țară.

Tocmai în timpul cel mai greu de prigoană, vine la mine învățătorul Radu Dragomir, care făcuse campania electorală în Ardeal, de unde a reușit să scape de arestare prin fugă. În haine rupte, flămând și obosit, îmi povestește tot ce a îndurat atât el cât și ceilalți camarazi ai săi pentru ca să salveze neamul de la piezanie și să-i dea locul meritat în istorie. Totodată mă întreabă dacă nu vreau să intru și eu în Mișcarea Legionară. L-am rugat să-mi dea ceva timp de gândit. Dânsul se vede însă că nu prea avea timp căci într-o bună zi m-a luat cu dânsul și m-a dus într-o clădire din Piața Unirii, unde se găsea un birou al Ligii Polisportive, în realitate – după cum am constatat mai târziu – un sediu al Mișcării Legionare. Acolo i-am găsit adunați pe prof. Țopa, Constantin Lupu, comandantul acestei Ligi, și alți legionari, de care astăzi nu-mi mai amintesc. M-a prezentat profesorului Țopa, care era șeful legionar al județului Cernăuți, spunându-i că vreau să devin legionar. Prof. Țopa m-a acceptat pe garanția lui Dragomir, care se vede că avea mare trecere, deoarece pe atunci nu puteai să intri în Legiune decât după o lungă verificare. Eram încă soldat și Căpitan Germăgeanu de la Comenduirea Pieții nu mă lăsa din ochi, având mai târziu destule necazuri cu dânsul, dar îmi puneam toată speranța în maiorul Lupășteanu, care avea mare cuvânt la comandantul Diviziei. Așa am intrat și eu pe la începutul anului 1934 în Legiune.

2) *În rândurile Corpului Muncitoresc*

Doi ani mai târziu s-a înființat la Cernăuți Corpul Muncitoresc sub comanda legionarului Gheorghione, care, mai târziu – din ambiții personale – s-a lăsat cumpărat și a devenit agent al poliției. În locul lui a fost numit la comanda Corpului Muncitoresc legionarul Becleanu, un mare suflet de om. A început formarea cuiburilor. Cuibul din care făceam parte eu își dădu numele de "Decemvrii" și-l avea de șef pe Radu Dragomir; din el mai făceau parte camarazii Goraș, Antoniac, Manole Coșariu, Ion Galan și alții, de care nu-mi amintesc. Cu timpul cuibul nostru a roit creind o mare familie de cuiburi care a stat sub conducerea directă a mea. Rândurile se strângeau, forțele noastre se măreau, legiunea creștea vertiginos.

În anul 1936, am avut cinstea să depunem legământul legionar vreo 20 de camarazi adunați la sediul nostru din casa germană, de pe strada Iancu Flondor. Această casă germană dispunea de cea mai mare sală de întruniri din Cernăuți și aici își țineau și studenții marile întruniri legionare. Legământul a fost luat de către comandantul legionar Vasile Iasinschi, șeful Regiunii Bucovina, și de comandantul legionar prof. Constantin Țopa, șeful județului Cernăuți.

În acest timp de relativă liniște și de construcție a Legiunii, activitatea noastră legionară consta în ședințe de cuib și în marșurile de propagandă pe care le făceam în echipe prin comunele învecinate. În fiecare Duminică porneam echipe de studenți și muncitori spre Cuciurul Mare, Boian, Tășani, Mămăești și alte comune, sub conducerea lui Tarasevici, Maga, Zelinschi și a altor

fruntași legionari din Cernăuți. Astfel îmi amintesc de un marș ce l-am făcut spre Boian, unde liberalii aveau de gând să sfințească o casă culturală. Prefectul județului Cernăuți era pe atunci avocatul liberal Gheorghe Vântu, care s-a comportat foarte bine cu legionarii și a apărat mulți dintre dânșii în procese. Drumul spre Boian era înțesat de jandarmi, pentru că liberalilor nu le convenea să fie tulburați de legionari, chiar cu ocazia sfințirii unui cămin ridicat cu banii Statului pentru slăvirea partidului lor. Dar forțele jandarmilor nu ne puteau opri, deoarece în spatele lor țăranii ne îmbărbătau cu muzică și cântece legionare și ne strigau să trecem peste jandarmi că ne apără ei cu viața lor. După mai multe încercări de forțe de ambele părți și busculade mai mici, jandarmii se postează cu toată seriozitatea de-a curmezișul drumului cu baioneta la armă. Tarasevici, șeful echipei noastre, care era un tip înalt și neînfricat, dă atunci ordinul așteptat: "Camarazi, înainte!" Jandarmii surprinși și zăpăciți de ordinul și de înaintarea noastră impetuoasă, s-au retras repede pe ambele margini de drum, lăsându-ne calea liberă, așa că am ajuns la Boian. Aici au mai încercat ei să ne împiedice să luăm contact cu țăranii, însă de data aceasta am putut să contribui și eu personal la liniștirea lucrurilor, prin faptul că cunoșteam o mulțime de jandarmi din Cernăuți. Așa s-a făcut că ne-a lăsat să intrăm în hora țăranilor. Și s-a întins horă mare între legionarii și țăranii din Boian, care acuma nu mai erau străini de neamul românesc ca în doina lui Eminescu, ci-și lepădaseră înstrăinarea prin atașarea lor de Mișcarea Legionară și numai după limba lor mai rămăseseră ucrainieni. Țin să mai amintesc că alături de noi erau și multe fete legionare, dintre care îmi mai aduc aminte bine de studenta Vera Soroceanu și Osatca. Vera Soroceanu a făcut mai târziu un an de închisoare la închisoarea militară din

Cernăuți și a fost una dintre figurile cele mai distinse ale femeilor legionare din Bucovina. Fratele ei a fost ucis în lagărul de concentrare din Vaslui în 21 Septembrie 1939, în timp ce Vera își ispășea pedeapsa în închisoarea din piața Grigore Ghica Vodă. Noaptea târziu ne-am întors în Cernăuți într-o trăsură cu cai, mulțumind lui Dumnezeu că ne-a ajutat să biruim toate greutățile.

3) *Un an de creație*

Din an în an forțele legionare ale Bucovinei creșteau; lumea venea alături de noi să ne asculte cântecele și să ne ajute la construirea de șosele, biserici, poduri și de suflete românești și legionare. Avalanșa legionară nu mai putea fi oprită de nici o putere din lume. Iar cât despre formarea de suflete noi, în această privință s-au făcut minuni de nedescris. Mi-aduc aminte că pe vremuri suburbiile Roșa și Mânăștirișstea erau de pomină pentru bandele de cuțitari care, dacă te prindeau la vreo petrecere pe acolo și te știau că ești din oraș, nu mai ajungeai acasă. Acuma puteai să mergi unde vrei și nu se lega nimeni de tine. Cuțitarii de altădată deveniseră oameni de treabă și-și găsiseră pe lume o altă misiune – misiunea de a construi o nouă țară, alături de legionari; ba mulți dintre dânșii au murit chiar pentru Legiune.

Și autoritățile începeau să aibă chiar teamă de ea. Mi-amintesc bine de o întâmplare din comuna Cuciurul Mare. Ne-a venit vestea la Cernăuți că jandarmii de acolo l-au arestat pe instructorul legionar Cipișcă. Nu știu cum s-a făcut că numai într-o oră ne găseam încolonați vreo 200 de legionari în drum spre Cuciurul Mare, sub comanda comandantului legionar Biceagă. Dar încă înainte de a

ajunge în Cuciur jandarmii s-au speriat și l-au pus în libertate, așa că noi nu am mai avut altceva de făcut decât să ne bucurăm împeună cu dânsul de revedere. Ne-am întors liniștiți și întărți în credință la Cernăuți.

Un mare an de construcție legionară în Cernăuți a fost anul 1936, când legionarii au înființat tabăra de construcție a bisericii din suburbia Mânăștiriște. Într-o muncă din zori și până în noapte, întovărășiți de cântece și educație legionară, s-a cimentat acolo unitatea sufletească a tuturor Bucovinenilor iubitori de neam și de țară; s-au șters deosebirile de clasă socială și chiar de naționalitate, care constituia în Bucovina o problemă greu de rezolvat. În același an a vrut Dumnezeu să ducem la groapă pe cel dintâi martir legionar al Bucovinei, student teolog Gheorghe Gligor. Mi-aduc aminte cum m-am despărțit de dânsul după o zi de muncă în tabără, el dorind să treacă prin Grădina Publică pentru ca să se odihnească pe o bancă. Acolo a fost asasinat pe la spate de un evreu comunist. I-am făcut o înmormântare cum n-a avut Cernăuții. În Piața Unirii, profesorul Țopa, șeful județului, a avut grijă să dea un avertisment hotărât celor ce încă n-au învățat să respecte legile de ospitalitate ale poporului român.

4) *Moța – Marin*

Începe anul 1937 cu cea mai cutremurătoare jertfă legionară de pe atunci, jertfa lui Ionel Moța și a lui Vasile Marin, care au plecat în mod voluntar în Spania pentru a lupta împotriva celor fără de Dumnezeu și au căzut în tranșeele de la Majadahonda, pentru Neam, pentru Legiune și pentru Sfânta Treime. La înmormântarea aces-

tor eroi legionari, am luat parte împreună cu garnizoana Cernăuți și cu alte garnizoane bucovinene. I-am întâmpinat în gara Cernăuți și de acolo i-am condus spre Catedrală. Aici nu mă pot opri să mărturisesc că mi s-a încredințat cinstea cea mai mare pe care mi-a dăruit-o viața – aceea de a purta drapelul ce însoțea catafalcurile martirilor legionari. Tot aici am avut fericirea să-l cunosc pentru prima dată pe Căpitan, deși de ani de zile îi urmam cu credință nestrămutată poruncile. Cu un tren special am plecat spre București, pentru a le da martirilor salutul cel din urmă în viața trecătoare de pe pământ. Am participat acolo la o înmormântare cum nici un martir n-a avut încă și nici nu va mai avea, poate, și pentru faptul că nici un alt semen al nostru n-a trasat pentru jertfa lui ceea ce au îndeplinit prin moarte Moța și Marin, pentru destinul neamului din care s-au născut. Mulțumesc încă o dată lui Dumnezeu că după treizeci de ani de la această măreață înmormântare, m-a fericit să văd cu ochii mei locul unde au căzut martirii și eroii neamului românesc și ai Legiunii. Mă uitam prin tranșeele pline de buruieni și mărăcini și parcă îl vedeam mișcându-se cu arma în mână spre dușmanul din față.

5) *Biruința electorală și începutul prigoanei*

După o scurtă perioadă de liniște, începe campania electorală din 1937. Cuibul meu primi misiunea de a prelucra comunele Mămăeștii Noi și Vechi, comune locuite în majoritate de Ucrainieni, pentru care scop mi s-a atașat ca ajutor legionarul Ion Zvolinschi, care știa bine limba ruteană.

Acești oameni au fost purtați de nas de toate partidele pentru a le câștiga voturile. Li s-au făcut fel de fel de

promisiuni, fără să le fi îndeplinit măcar una din ele. Acum își puneau toată nădejdea în Mișcarea legionară, care nu venea în satele lor cu nici o promisiune, ci doar cu cântece și cu voința de a construi ceva: o biserică, un pod, un dig, o troiță, cu dragostea de neam și cu dorința de a jertfi pentru dânsul și a nu cere nimic în schimb. Astfel de oameni nu puteau fi decât "năzdrăvani", iar poporul de jos a crezut totdeauna în oamenii năzdrăvani și nu s-a înșelat în credința lui.

În felul acesta am câștigat bătălia electorală din 1937 și în așa măsură că Regele și camarila lui au intrat de-abinelea pe gânduri, nelăsându-i să doarmă nici chiar după ce au umplut țara de morminte legionare și dacă mai trăiesc astăzi unii dintre acești călăi, nici astăzi nu mai pot dormi. De aceea în loc să cheme Mișcarea la conducerea țării, regele i-a încredințat-o lui Goga, cu intenția diabolică de a pune amândouă mișcările naționaliste ale țării în conflict, pentru ca să se sfâșie una pe alta și cu aceasta să compromită definitiv ideea de reînviere națională. În momentul când Goga, după o explicație avută cu Căpitanul, a înțeles unde va duce diversiunea, a primit un picior în spate din partea regelui speriat. Ca ultimă supapă de siguranță, Regele a ales dictatura de sub președenția formală a apostatului patriarh Miron Cristea, unul din asasinii Căpitanului. Parcă-l văd în fața primăriei din Cernăuți, cu ocazia trecerii sale în Polonia, în misiune primită de la regele ucigaș.

În fața mișeliilor crescânde, Căpitanul dă ordinul de dizolvare al Mișcării Legionare, în loc să dea ordinul de a lua puterea prin lovitură de stat, ceea ce ar fi avut – luând în considerație forța legionară de atunci – toate șansele de succes. Căpitanul a știut că poporul român nu era încă destul de pregătit sufletește pentru o biruință legionară

definitivă; a prevăzut poate că toate forțele diabolice dinăuntrul și dinafara țării se pregătesc pentru a schimba încă odată în interesul lor fața întreagă a lumii. El a ales drumul de martir trasat cu puțin înainte de Moța și Marin. După arestarea Căpitanului din Aprilie, opera unui alt călău moral, Nicolae Iorga, se deschid din nou închisorile și lagărele de concentrare pentru elitele legionare ale țării. Tismana, Dragomirna, Miercurea Ciuc, Vaslui, toate închisorile din țară se vor umple în curând de cântece, dar mai presus de toate de dureri și martiriu legionar.

6) *Întâia arestare*

După ce terminasem serviciul militar, rămăsesem mai departe la biroul clerului militar, condus încă de maiorul Lupășteanu și apoi de căpitanul Gălea.

Odată cu arestările din țară, mă pomenesc într-o bună zi acasă la mine cu comisarii Budișteanu și Taica Popescu. Cel din urmă făcea câteodată pe simpatizantul legionar, purtând chiar insigna legionară la butonieră. Mă invită la poliție, după ce au avut de grijă să ia și ceva hârtii de-ale mele, în speranța că vor găsi printre ele ceva compromițător. Erau în special interesați în chitanțe de cotizație și mărțișoare, cu atât mai mult cu cât tocmai atunci avea loc procesul Căpitanului, la care era nevoie de dovezi că Mișcarea activează mai departe. Din nenorocire chitanțele se aflau în livretul militar, pe care dânșii nu l-au controlat la poliție, așa că la eliberare mi le-au restituit împreună cu livretul. La poliție îmi comunicară că mă vor trimite în lagărul de concentrare din Dragomirna, pentru că așa voia Taica Popescu, care pentru a-și arăta arama, mă lovea cu scaunul în cap și-mi cânta ca un om

nerod: «Ca o lacrimă de sânge a căzut o stea, drum de foc și biruință pentru Garda ta!».

Dar norocul nu mă părăsește pe mine așa de ușor. În momentul arestării, ordonanța maiorului Andrian Lupășteanu se găsea la mine acasă. De acolo o luă pușcă spre maior, iar aceasta, la rândul lui, spre chestura poliției, unde stă de vorbă cu secretarul Grosaru și cu subșeful chesturii Pihal, cerându-le să mă elibereze imediat, deoarece sunt angajat civil în serviciul militar, altfel se duce la comandantul Diviziei. Parcă și acum îl aud pe Lupășteanu cum îi spunea lui Grosaru, cu care era chiar înrudit: «Mă Alecule, dacă i se va întâmpla ceva lui Chirilă, tu ești răspunzător». Grosaru l-a asigurat că îmi va da drumul; însă preotul, care nu-l putea crede, lăsă ordonanța la poarta poliției cu consemnul să-l anunțe imediat în cazul că m-ar duce la gară. Datorită stăruințelor maiorului-preot, Taica Popescu și Budișteanu s-au gândit și ei că e mai bine pentru dânșii să mă pună în libertate deocamdată, neuitând să mă asigure că eliberarea le-o datoresc numai intervenției lor. Dar ce cinste puteai aștepta de la oamenii care-și făceau o cinste din arestarea legionarilor? Mi-au mai spus să mai dau pe la ei și să-i informez ce se mai întâmplă prin lume, ca și cum aceasta ar fi «meseria» legionarilor! De atunci m-au urmărit pas cu pas, întrebându-mă ce-am vorbit cu persoanele întâlnite și făcându-mi și observația că nu-i place cravata pe care o purtam, dar faptul că mă știa cu propteli tari i-au împiedicat să mă aresteze din nou.

În schimb această canalie, Taica Popescu, a trimis destui legionari în închisori și lagăre și a schingiuit cu propria sa mână nenumărați camarazi. Totuși când l-am întâlnit în refugiu în urma anexării Bucovinei de Nord și a Basarabiei de către Rușii, în Iunie 1940, la Vatra Dornei,

dânsul mi se plângea că nu a fost avansat și vorbea cu mine, ca și cum eu nu i-aș fi cunoscut meritele lui în materie legionară. În loc să-l prind de gât, nu i-am spus decât: «Du-te cu Dumnezeu și să nu-mi mai dai prilejul să te întâlnesc!» Mai târziu acest comisar a fost folosit de Mareșalul Antonescu ca specialist în urmărirea legionarilor. Lumea care însă și astăzi ne acuză că în timpul scurtei guvernări am terorizat și-am ucis călăii noștri de altădată, să ia aminte că răzbunarea noastră s-a manifestat o singură dată, dictată de momentul dezgropării rămășițelor Căpitanului.

7) *Reacțiuni legionare.*

Anul 1938 începea să devină un an greu pentru Mișcare. Asasinarea Căpitanului a zguduit întreg neamul românesc, deși o mare parte din legionari n-au crezut în moartea lui decât atunci când i-au văzut rămășițele pământești dezgropate la Jilava. Lupta legionară împotriva tiraniei carliste se continua în surdină și numai din când în când lumea românească lua cunoștință de ea printr-o explozie, urmată de arestări și lichidări de legionari. În acțiunile acestea legionarii din Bucovina au avut norocul să fie acoperiți de unii polițiști, prieteni de-ai noștri, ce aveau misiunea să-i păzească, în caz de nevoie, pentru ca să le dea apoi drumul la prima încrucișare de drumuri. Încă în jurul uciderii Căpitanului legionarii bucovineni au protestat împotriva arestării și condamnării la doi ani închisoare a floarei studențimii cernăuțene, 72 de studenți, fruntași ai Universității, care n-au făcut altceva decât că au cerut cu decizie eliberarea Căpitanului. Represaliile legionarilor bucovineni s-au manifestat

împotriva celor ce i-au condamnat din ordin la tribunalul militar cât și împotriva câtorva firme evreești, în special ferestraie. Prin aceasta, suferințele legionare și-au făcut vânt împotriva celor ce dețineau în Bucovina, în mâinile lor, întreaga economie, iar la București, prin Madame Lupescu, pe însuși regele țării, responsabil de decimarea tinerei generații românești.

8) *Aprovizionarea închisorilor*

Una din cele mai importante acțiuni legionare consta în aprovizionarea celor două închisori din Cernăuți, care din Martie 1938 și până la Pasti 1940, au fost permanent pline de legionari. Toată floarea Bucovinei se perinda măcar câteva zile prin închisoarea militară, zidită pe jumătate sub pământ. Partea de deasupra pământului o deținea faimosul tribunal militar, care i-a condamnat pe cei 72 de studenți și sute de alți legionari. Odată condamnați, legionarii erau transportați la închisoarea civilă din Piața Grigore Ghica Vodă, o fortăreață enormă, în care legionarii ocupau în permanență un etaj întreg.

Încă din Aprilie 1938 l-am cunoscut la închisoarea militară pe studentul Dumitru Leonties, care, după condamnarea comandantului-ajutor Pantelimon Prelipceanu, a luat comanda legionarilor din închisoarea militară până în ziua procesului din august 1938. De atunci nu m-am mai despărțit sufletește de el. Tot acolo zăcea șeful de gară din Cuciurul Mare, o figură de tribun, Jacotă Vasile, studenții câmpulungeni Vraniu Cristofor și Lehaci Vasile, prof. Alexandru Boza din Câmpulung, care a primit 3 luni de închisoare pentru că s-a declarat apărător în procesul Căpitanului, apoi frăția de cruce din

Suceava, un an mai târziu frăția de cruce din Storojinet și din Câmpulung, toată elita tânără a Bucovinei. Misiunea cuiburilor din Cernăuți era să aprovizioneze pe toți acești camarazi cu alimente și mai presus de toate cu vorbitor, pentru ca să nu se simtă lăsați singuri în marea lor jertfă. Din acest punct de vedere cred că legionarii cernăuțeni și-au făcut datoria, lucru confirmat de camarazii care au avut norocul să se perinde pe atunci prin toate închisorile legionare din țară. De mare ajutor, în special în ce privește informațiile legionare, a fost pentru noi toți legionarul-instructor Dragoș Popovici, care a fost asasinat la începutul lui 1939 de poliția din București. De mare ajutor a fost din nou preotul Adrian Lupășteanu, care deși nu era legionar înscris, a fost mai mult decât legionar, pentru că s-a comportat ca un mare român în adevăratul sens al cuvântului și ca un mare naționalist. Datorită lui, mulți legionari au fost scoși de la închisoare. Mi-amintesc cum doamna preoteasă îi spunea adesea; "Adriane, du-te repede la Grosariu și intervin-o pentru băieți!". Și Adrian se ducea când la Grosariu, secretarul Chesturii de poliție, când la maiorul Baluță, vice-președintele Tribunalului Militar, când la comandantul Diviziei a 8-a, când la Siguranță, când la Tribunalul civil din Piața Ghica Vodă. După ocuparea Cernăuților în 1940, ne-am răspândit cu toții în toate părțile și nu l-am mai văzut pe acest suflet de om decât în urma loviturii dată de Mareșalul Antonescu Mișcării Legionare, când m-am întâlnit din nou cu dânsul la București. Numai atâtea au fost cuvintele lui: "Măi băiete, a biruit diavolul, dar nu pierdeți nădejdea, căci până la urmă satana va fi biruită și doborâtă. În locul lui Codreanu îl aveți pe Horia Sima, un om mare și de nădejde pentru neamul românesc.

Ia această mie de lei ca să ai ce mânca și Dumnezeu să vă ajute în lupta voastră!" Ne-am despărțit pentru totdeauna cu mare regret în suflet. Eu am plecat din țară, iar el a murit îndată după ocuparea țării de către Rușii, la București. Vestea mi-a adus-o în 1948 și nepotul lui, Cărăuș, la Paris. Dumnezeu să-l ierte și să-i dea liniște deplină pentru toate jertfele ce le-a închinat Neamului și Legiunii!

9) *Măcelul cel mare*

Anul 1939 nu a fost mai ușor pentru noi ca 1938. Arestările continuau pentru că și organizația noastră își continua, cu toate sângerările suferite, activitatea. Păstrarea puținelor elemente active rămase libere și recrutarea de noi elemente se făcea cu mare precauție, deoarece agenții mișunau la toate colțurile străzilor. Aprovizionarea închisorilor rămăsese mai departe ca una dintre sarcinile cele mai grele. Centrul studențesc legionar din Cernăuți încetase orice activitate serioasă după depunerea fruntașilor săi în închisorile din Ardeal. Tot greul organizării căzuse pe noi, Corpul Muncitoresc.

În această situație ne-a prins ziua de 21 Septembrie. Eram la masă când aud la radio că o echipă de legionari l-a executat pe călăul Armand Călinescu. Mă duc repede acasă, îmi ascund anumite lucruri și mă bag într-o porumbiște din vecinătatea casei, în care am petrecut întreaga noapte. Între timp comisarii Popescu și Budișteanu mi-au răscolit toată casa. A doua zi mă duc pușcă la maiorul Adrian Lupășteanu, care m-a salvat în 1938. El mă ia de mânecă și mă duce la Grosariu, Postainic și Pihal, responsabilii chesturii de poliție în arestările de legionari

și le spune că nu pleacă de acolo până nu-l asigură că nu mi se va întâmpla nimic. I s-a dat cuvântul de onoare că voi fi eliberat în câteva zile. Am stat închis două săptămâni cu încă vreo 300 de legionari, frământați sufletește de măcelul ce avusese loc afară și de care fusesem informați între timp. Eram pregătiți sufletește de orice ar fi venit și peste noi, după ce floarea Mișcării fusese asasinată. Prin geamurile celulelor vedeam masări de trupe în curtea închisorii și trecea din om în om zvonul că în curând ne vor împușca și pe noi. Unii dintre camarazi își deschideau deja cămașa la piept și strigau polițiștilor să tragă, căci de-acuma nu mai au nimica de pierdut. Au trecut însă și aceste zile de așteptare a morții și după două săptămâni am fost scoși din celule toți cei 300 de legionari și băgați într-o sală mare, ca să ascultăm discursul lui Pihal, subșeful chesturii, că din "mila Măriei Sale" Regelui Carol II, am fost puși în libertate, dar dacă se va mai întâmpla ceva ne putem aștepta la represalii și mai mari. Am ieșit cu toții cu sufletele pline de durere, căci scăpați noi înșine de măcel, cu atât mai teribilă ne apărea dispariția fruntașilor Legiunii.

10) *Reorganizarea după măcel.*

Au fost însă legionari care n-au avut timp nici să-și plângă camarazii, deoarece oribilul măcel nu le-a zdrobit spinarea, ci le-a oțelit hotărârea de biruință. Mai întâi trebuia reluată aprovizionarea închisorilor, apoi reorganizarea cadrelor de luptă. La studenți și frății de cruce situația se îmbunătățea pe zi ce trecea. Dumitru Leontieș, eliberat la sfârșitul lui Noiembrie 1939 din închisoare, a preluat comanda frățiilor de cruce din Bucovina,

Moldova și Basarabia și cu elemente studențești provenite din frății a refăcut cadrele de conducere ale centrului studențesc cernăuțean legionar. Tot cu elemente din frății a început și organizarea județului Câmpulung, cu mare precauție, dar parcă cu o hotărâre nebună, legionarii cei mai dârji se găseau din nou în poziția de luptă.

La părăsirea Bucovinei de nord, în urma ultimatumului acceptat de regele "Nici o palmă de pământ!", toți legionarii de frunte s-au retras în restul țării, hotărâți de a continua lupta cu vânzătorii de neam și țară. Frații de cruce și studenții proveniți din frății au fost invitați de Dumitru Leonties acasă la dânsul, la Vama, pentru a hotărî acolo planurile de viitor, înainte de a-și găsi un domiciliu în restul țării. Eu am luat-o deocamdată cu alți legionari spre Vatra Dornei. Între timp se concentrau alți nori peste țară. Se auzeau zvonuri de alte ciopârțiri teritoriale, de tratative de cedare a Ardealului și a Cadrilaterului. Regele intrase acum și el în panică și apela la suportul fostelor partide, inclusiv al Gărzii de Fier. Horia Sima și Nicolae Pătrașcu intraseră în țară și fuseseră surprinși și arestați la graniță. Ne așteptam cu toți să fie împușcați, cum s-a procedat cu sutele de legionari până atunci; eram îngrijorați că va începe o nouă prigoană. Dar Carol prins în capcană, nu a mai îndrăznit să pună mitralierele în poziție de tragere. Horia Sima a fost în schimb invitat la Palat, majoritatea legionarilor au fost eliberați din închisori și invitați să se înscrie în Partidul Națiunii. Horia Sima a acceptat anumite compromisuri, cu scopul de a mai salva ce se mai putea din trupul țării, încolțit din toate părțile.

11) *Pregătirea loviturii celei mari.*

Eram concentrat la corpul 10 de Armată din Piatra Neamț în vara anului 1940. Datorită maiorului Sandovici, subșeful statului major al corpului, un bun român și prieten al nostru mă puteam mișca pe unde era nevoie. Într-un drum al meu de la Câmpulungul Bucovinei spre Dărmănești, mă întâlnesc din întâmplare cu Dumitru Leontieș, care se întorcea tocmai de la București, unde se stabilise de câtva timp și conducea asociația studenților refugiați din Bucovina și Basarabia. Aflând că mă găsesc cu domiciliul în Piatra Neamț, îmi spune că îi pare foarte rău că n-a știut mai devreme, deoarece cu câteva zile înainte a fost la Piatra Neamț împreună cu o echipă de absolvenți din frățiile de cruce, cu care făcuse un lagăr "de pregătire de nuntă" pe Ceahlău, unde au mărșăluit pe Valea Bistriței până la Câmpulung. Văzându-mă în civil, Dumitru nu-și putea închipui că sunt militar și mă întreabă ce planuri am. I-am răspuns că sunt concentrat la Piatra Neamț și că mă găsesc în legătură cu legionarii de acolo, foarte mulți din Bucovina și Basarabia, orașul fiind un centru de refugiați. La despărțire m-a întrebat unde m-ar găsi mai repede, dacă ar avea nevoie de mine. Nu-mi mai amintesc precis ce i-am răspuns, însă am aflat mai târziu de la dânsul sensul întrebării – el își organiza tocmai echipa pentru a da lovitura pregătită de Horia Sima împotriva regelui.

CAPITOLUL II

LA BUCUREȘTI ÎN SLUJBA STATULUI NAȚIONAL-LEGIONAR

12) *După victorie*

Lovitura s-a dat cu ajutorul lui Dumnezeu și țara a scăpat de un tiran. Dar tiranul învins a avut grijă să-și lase înlocuitor un alt tiran, căci el știa prea bine ce sentimente nutrește Antonescu față de Mișcarea Legionară. În momentul scăpării de sub coșmar, țara a tresăltat de bucurie și și-a manifesta recunoștința și speranța în Legiune și în oarecare măsură și în generalul Antonescu. Încă eram concentrat, dar datorită maiorului Sandovici am putut pleca cu garnizoana Piatra Neamț la București, luând parte la 6 Octombrie, la marea manifestație de bucurie a țării și a Legiunii. Ajunși la București, ne-am încolonat în fața Patriarhiei și am defilat cu zecile de mii în cămăși verzi prin fața Comandantului Legiunii, Horia Sima și a Conducătorului de Stat, Antonescu, cât și a corpului diplomatic străin, care simpatiza cu Statul național-legionar. Întors la Piatra Neamț, maiorul Sandovici mă cheamă la dânsul și-mi comunică următoarele: "Ți-ai făcut datoria de ostaș până acuma. De aici

înainte ești liber. Du-te și fă-ți datoria de ostaș față de Mișcarea Legionară; neamul are nevoie de Dumneavoastră, pentru ca să-i vindecați rănile primite de la lumea veche!".

13) *Comisar-ajutor la Circulație.*

Am plecat la București. Aici m-am întâlnit cu mulți camarazi din Cernăuți, alături de care activasem în timpuri bune și în cele grele. În calitate de refugiat din Bucovina, m-am dus întâi la comisariatul Refugiaților, care era condus de comandantul-ajutor Ion Țurcanu, unul dintre cei mai străluciți avocați din Cernăuți care a căzut mai târziu în fața Odesei. El, care mă cunoștea bine, m-a trimis la Prefectura de Poliție, unde era nevoie de personal. Acolo m-am prezentat prof. I.G. Dumitriu, șeful personalului, care m-a primit cu dragoste și m-a repartizat la serviciul de circulație în calitate de comisar-ajutor. Serviciul de circulație era condus de chestorul Anchidim Ușieru, iar șefii mei direcți erau comisarii șefi Gheorghe Penteleiciuc și Zelinschi.

Cei ce înclină să creadă că ajunsesem la biruință și căpătuială, se înșeală amar! Munca era grea. Aproape în fiecare seară mă culcam pe la orele 12 noaptea și de multe ori flămând. Aici cred că ar fi cazul să afirm, că și atunci ca și acum, în exil, se găseau unii, care, văzându-se în posturi înalte, ***nu se gândeau să facă mai întâi ei tot binele de care erau capabili, ci numai criticau că lucrurile nu merg bine și aruncau toată vina pe Horia Sima. Ferească-ne Dumnezeu și pe viitor țara de legionarii roși de viermele negației cât și de cei molipsiți de microbii fanfaroniei și ai parvenirii. Din fericire au fost puține astfel de elemente, predominând masa celor conștienți de datoria lor.***

14) *O catapeteazmă se prăbușește*

Urmează trista zi de 21 Ianuarie. Cu lovitura dată de generalul Antonescu în cârdășie cu Nemții împotriva Mișcării Legionare, începe pentru noi din nou prigoana, cu toate garanțiile stipulate de conducătorii responsabili, îndată ce legionarii vor fi depus armele. Cei care încă nu cunosc cauzele și consecințele evenimentelor din 21 Ianuarie 1941 nu au decât să citească cărțile domnilor Platon Chirnoagă și Mihail Sturdza, apărute în 1965, respectiv 1966, la Madrid. ***Pentru noi, legionarii de front, care nu cunoșteam aproape deloc lupta subterană și neloială dusă de Antonescu împotriva Legiunii și nu aveam decât neliniștitoare presimțiri că ceva nu este în ordine, răsturnarea din 21 Ianuarie 1941 a însemnat o răsturnare de catapeteasmă.***

Eram în Prefectura de Poliție cu mii de legionari, gata să respingă orice atac. Desigur că nu ne simțeam bine în piele la gândul că ar fi putut interveni cazul să tragem în fratele nostru soldat, trimis de Antonescu, să ne atace în propria noastră casă, dar în momentele decisive ale neamului legionarul este obligat să dea și această jertfă, pentru că armele pe care le încinge legionarul nu sunt armele lui, ci ale neamului și ***conștiința soldatului, care era (în cazul de atunci) ordinul unui iresponsabil (Antonescu),*** trebuie de făcut o distincție esențială! Dar Dumnezeu a voit să nu trebuiască să tragem în fratele nostru soldat, ci ca iar fratele nostru soldat să tragă în noi ca pe vremea lui Carol, ceea ce corespunde mai bine cu morala legionară, pe care ne-am impus-o noi înșine. Din asigurările date că vom fi lăsați să ne întoarcem la casele noastre nu s-a ales nimica. Antonescu nu era omul ce respectă angajamentele luate și nici acela ce voia iertarea adversarului, ci moartea

lui. Pe planul acesta, nu se deosebea deloc de predecesorul său, în calitatea sa de "măcelar al legionarilor".

Cu durere în suflet am depus arma și m-am îndreptat spre strada 11 Iunie, la locuință. Pe o străduță din apropiere, cineva dintr-un bloc, a tras cu arma după mine. M-am refugiat într-un coridor și am ieșit pe altă parte spre casă. ***În acel moment mi-am adus aminte cum, la părăsirea Cernăuților, trenul nostru a fost atacat la plecarea din gară de o ceată de Evrei înarmați cu puști și pistoale, care știau cu zile înaintea noastră de ultimatum-ul rusesc și așteptau cu bucurie venirea Rușilor.*** Mă întreb de ce atâta ură împotriva noastră, când noi nu le-am clintit nici un fir de păr și n-am voit decât același bine pentru Statul nostru ce-l vor ei astăzi pentru Statul lor Israel. Oare naționalismul pe lumea asta e numai pentru Evrei? În mișcarea noastră, bazată pe morala creștină, nu era loc pentru ura față de semeni, fie individ, fie popor. De multe ori, de la individ la individ, nu numai românul s-a înțeles cu Evreul, ci și legionarul. Eu locuiam, bunăoară, la un Evreu și trăiam în perfectă armonie cu el. Era un bogătaș pe numele Moscuna, posedând multe prăvălii în București. Feciorul lui era însă comunist și fugise la venirea la putere a legionarilor în Bulgaria. Pentru aceasta bătrânul n-a suferit nimic din partea noastră. La minoritatea evreiască situația aceasta ciudată era însă cam generalizată. ***Bătrânii finanțau partidele politice la putere, care trăgeau în legionari, în timp ce tinerii se înrolau sau simpatizau cu partidul comunist***, în care vedeau conducerea de mâine a țării. Mulți au regretat și plătit îndesat această trădare a intereselor naționale ale țării ospitaliere, la venirea la putere a comuniștilor.

15) *Prigoana antonesciană*

După lovitura lui Antonescu, mă trezesc cu un căpitan și cu poliția în casă. Evreul mi-a luat apărarea, spunând că sunt un om bun, care nu a făcut nimănui nici un rău. Iată o situație mai mult decât dureroasă, când un minoritar trebuie să ia în apărare pe român ca să nu fie omorât de alt român, pentru că nu a făcut altceva decât să-și iubească și să-și apere neamul! Poliția m-a lăsat în pace, iar Moscuna m-a rugat să mă mut în altă parte, deoarece are nevoie de cameră, însă mi-a oferit de lucru la una din prăvăliile lui, pentru ca să am cu ce trăi. N-am putut să-i fac pe plac, pentru că mă pregăteam să plec din țară. După ce m-am mutat de la Moscuna, tot pe aceeași stradă m-a călcat din nou poliția. Era pe la orele 12 noaptea, când au intrat în camera în care locuiam, împreună cu Manole Coșariu și cu un alt camarad. În timp ce ei făceau percheziția, noi ne-am îmbrăcat gata de plecare cu ei. Dar în loc să ne ia, dânșii ne spun că generalul Antonescu n-are nimic cu legionarii buni (se vede că nici dânșii nu știau cine-i Antonescu).

Dealtminteri, ne întâlneam pe străzi cu agenți de poliție care ne cunoșteau și care ***întorceau ochii în altă parte, făcându-se că nu ne văd, deși citeau zilnic în ziare somațiile de a ne prezenta la Tribunalul Militar.*** Se vede că nu erau siguri de ce va urma; altfel n-ar fi fost așa de amabili cu noi. Ziarele ne dădeau numele însă cu adresa totdeauna necunoscută, deși poliția știa prea bine unde locuiam. ***Unii dintre camarazi au făcut greșala de a se prezenta la Tribunal. Așa bunăoară camaradul Ion Tănăsescu, care mai târziu a fost executat împreună cu colonelul Zăvoianu la Jilava, vine într-o bună zi la mine și-mi spune să mergem la Tribunal*** să ne prezentăm,

deoarece nu ni se va întâmpla nimica. I-am spus că eu mă pregătesc să plec în străinătate. El în schimb s-a băgat de bună voie în gura leului ***pentru că unii legionari vor crede și aceluia ce-i vor minți de o mie de ori.***

Țineam legătura cu familiile celor închiși și voiam să ajut la liberarea camarazilor din închisoare. Pentru aceasta am luat legătura cu Gheoghe Vântu, fostul prefect liberal al județului Cernăuți și mai târziu subsecretar de Stat la Interne sub Carol al II-lea. Pe acest om îl cunoșteam bine din Cernăuți, de pe vremea când era prefect și când a ajutat pe mulți legionari, deși era fruntaș liberal. A fost apărătorul lui Dumitru Leontieș în fața Tribunalului militar. L-am rugat să-i ajute pe legionarii din închisori și să-i apere la procese, spunându-i însă sincer că bani n-avem. Dânsul se uită la mine mustrător și zice: "Când te-am întrebat de bani, Ciuntule? Te-am întrebat unde-ți sunt băieții ca să mă duc să-i apăr. N-am îmbrăcat cămașa verde la biruința voastră ca mulți dintre prietenii mei, dar tu știi cât am făcut eu pentru voi în Bucovina, deși eram liberal și că v-am ajutat cu tot ce am putut". M-am despărțit de el pentru totdeauna și am informații că a făcut într-adevăr tot ce a putut pentru legionari și de astădată. **Dacă astăzi m-am hotărât să scriu amintirile acestea, n-am făcut-o numai pentru a preamări faptele camarazilor mei și ale Legiunii, care nu au nevoie de aceasta, ci și pentru a nu lăsa uitării faptele multor oameni de bine, care deși nu erau legionari au făcut de multe ori mai mult sacrificiu pentru Legiune decât înșiși unii dintre legionari.**

Legătura cu Centrul o țineam cu doi funcționari de la Regia monopolurilor Statului anume Coatu și Bildărescu. În Vinerea Mare primesc un telefon de la Coatu să mă prezint la el. M-a primit în biroul din Calea Victoriei și mi-a comunicat că Antonescu plănuiește noi arestări și

are nevoie pentru aceasta de justificări. De aceea plănuiește înscenarea unui atentat împotriva lui. Îmi arată niște manifeste care demascau acest plan și mă întreabă dacă m-aș putea angaja cu plasarea lor în cutiile poștale ale Bucureștilor. Am acceptat și luând manifestele cu mine am pornit pe Calea Victoriei spre casă. Păcatul m-a pus să mă urc în tramvai, pentru ca să ajung mai repede acasă. Patriarhia se pregătea pentru Sf. Prohod, la care era așteptat Mareșalul Antonescu. Piața era înconjurată de tancuri, armată și poliție. Deodată observ că tramvaiul meu nu o mai ia pe strada 11 Iunie, ci din cauza blocării trece drept prin mijlocul pieții. Eu văzând că nu se îndreaptă tramvaiul spre casa mea, nici una nici două sar din tramvai drept în mijlocul pieții. Într-o clipă mă trezesc înconjurat de agenți de poliție, care mă întreabă de ce nu mi-am continuat drumul cu tramvaiul. Era pe înserate. În timp ce căutam răspunsul, deodată se desprinde un sergent-instructor de jandarmi din mulțime, se apropie de mine și mă ia cu o toropeală de vorbe: "Ce faci, domnule Ciuntu? Nu te-am mai văzut demult, ce necazuri ai cu domnii?". Îi spun că eram în drum spre casă cu tramvaiul, când am observat că acesta o ia în altă direcție, ceea ce m-a făcut să sar din tramvai. M-a luat de mână, zicându-mi: "Hai că-ți arăt eu pe unde să treci, pentru ca să ajungi la destinație!". Surprinși de faptul că sergentul m-a luat pe nume și în mod așa de prietenos, polițiștii au rămas cu gura căscată în timp ce eu mă îndepărtam cu sergentul, care, în momentul când ne găseam la adăpost de orice pericol îmi spune: "Dle. Ciuntu, eu știu că mata ești legionar de când veneai la noi la Inspectoratul de Jandarmi cu preotul maior Lupășteanu și de multe ori te-am văzut în cămașa verde. Mi-am spus că dacă te lua poliția era rău de dumneata!".

Bunul meu înger salvator nu știa că buzunarul mantalei mele era plin de manifeste care demascau intențiile mârșave ale lui Antonescu. Cert este că dacă polițiștii m-ar fi arestat și mi-ar fi găsit manifestele, astăzi aș fi martir legionar. M-am despărțit de sergent, mulțumindu-i că m-a salvat și făcându-mi apoi de zece ori cruce, i-am mulțumit lui Dumnezeu că se mai fac și în zilele noastre minuni. Seara am luat o vecină de casă la braț și am plasat cu dânsa toate manifestele în cutiile poștale, terminându-mi cu succes misiunea. Între timp apărea în fiecare zi la ziare somația să mă prezint la Tribunalul Militar. Prietenul meu, Manole Coșariu, repatriat din Bucovina, plecase în ultimele zile cu o comisie în Germania, în timp ce eu urmăream aceleași planuri pe alte căi. Bunul comisar Bozdac, care rămăsese mai departe la circulație, avea de grijă să mă informeze asupra planurilor de percheziții și arestări, pentru a putea lua măsurile de precauție. Acest comisar a lucrat cu mine la aceeași brigadă în timpul guvernării legionare, însă niciodată nu s-a arătat că ne este prieten. Abia după lovitura lui Antonescu, mi-am dat seama ce om este. Ne ascundea în casa lui, ne ajuta cu bani și era gata să facă orice sacrificiu pentru noi. Am auzit mai târziu că a murit, fără a-i putea arăta cât de recunoscători îi suntem.

16) *Pregătiri de a pleca în Germania*

În vederea plecării în Germania, țineam legăturile cu Centrul. Nu știam când, nici cum și pe unde va fi plecarea. Prin iunie teologul Ion Stănescu, care făcea parte din centrul de conducere, mă anunță să fiu gata că în curând voi pleca. După câteva zile mi-a fixat și ziua și

locul unde trebuia să mă prezint. Astfel mi-am făcut bagajele și mă bucuram de întâlnirea cu camarazii care mi-o luaseră înainte.

Înainte de a pleca, am vizitat soțiile camarazilor acestora, pentru a lua cu mine vești și mici semne de viață din partea lor și a le duce soților în Germania. Era seară, Bucureștiul camuflat de nu-ți vedeai mâna în fața ochilor. Până și-au terminat soțiile scrisorile, s-a făcut orele 12 noaptea, când m-am întors acasă cu camaradul care locuia împreună cu mine. Mi-am luat bagajele și, însoțit de camaradul meu, am plecat spre tramvai, cu intenția de a mă duce la comisarul Bozdoc și a înopta acolo, urmând ca a doua zi dimineața să mă prezint la un comandant german din strada Bonaparte. Cele două valize erau pline de lucrurile mele și de cele ce primisem de la soții pentru camarazii din străinătate. Tramvaiul ducea spre piața în care mă scăpase sergentul din mâna poliției. Când ne suim în tramvai, dăm peste un sergent care mă întreabă unde mă duc la miezul nopții cu bagajele. I-am răspuns că mă mut la o nouă locuință și că în timpul zilei nu am avut timp să fac acest lucru. Sergentul de stradă nu a fost încântat de explicația mea și mi-a atras atenția că ne vom coborî la Patriarhie sau în Piața Națiunii și că acolo voi da socoteală la circumscripția de poliție. Când am văzut cum stau lucrurile, m-am hotărât s-o șterg în orice caz, profitând de întunericul ce se lăsase peste oraș și lăsând la nevoie bagajele în plata Domnului. I-am șoptit lui Mihai la ureche planul, spunându-i să mai aștepte până ce va vedea că nu mai este nici un moment de pierdut. Ajunși în piața cu pricina, polițistul ne someză să coborâm, pune fluierătoarea la buze și dă semnalul gardianului de serviciu din regiune să vie să ne ducă la circumscripție. Între timp începeau să cadă picuri de ploaie,

iar gardianul, care din întâmplare nu era prin apropiere, nu se arăta. În acest moment se apropie un civil care observase că ceva nu era în ordine, deoarece noi vociferam cam tare, și ne întreabă ce s-a întâmplat zic: "Ce să fie, domnule, trebuie să mă mut acuma, pentru că n-am avut timp ziua, și domnul sergent vrea să mă aresteze fără nici un motiv." "Ia-i, domnule sergent, adresa unde se mută și dă-i drumul, căci lucrul acesta se poate întâmpla oricui!" La întrebarea sergentului, îi dau adresa comisarului Bozdoc, deoarece mă temeam să nu-i treacă prin gând să vină cu mine și să se încurce astfel lucrurile. Cu aceasta am fost lăsați să ne continuăm drumul. Nu știu cine a fost civilul acela dar trimis a fost dânsul de Dumnezeu, ca să se mai întâmple o minune cerească. Dacă nu venea el, trebuia în orice caz să lăsăm bagajele și s-o întindem cu riscul să tragă după noi. În valiză aveam și cămașa verde și scrisorile soțiilor camarazilor mei, toate lucruri compromițătoare pentru o serie de oameni.

Ajuns la comisarul Bozdoc, n-am găsit decât pe soția acestuia, deoarece dânsul se găsea în serviciu de noapte. Soției nu i-am mai spus de ghinioanele noastre, pentru a nu băga frica în ea. Mă gândeam că lui Bozdoc nu puteam să-i fac rău, deoarece el putea cel mult să fie întrebat dacă într-adevăr s-a mutat cineva în seara aceea la dânsul și că, în cazul acesta, ar fi putut spune că respectivul gardian a fost dus de nas. Pe de altă parte, gardianul nu ar fi putut raporta mai departe, căci ar căzut pe dânsul vina dispariției noastre. După trecerea mea în Bulgaria, am aflat de la Ion Stănescu că Bozdoc a fost într-adevăr întrebat de acel sergent.

A doua zi dimineață am luat un taxi și m-am prezentat la adresa indicată de Comandant, unde m-a luat în primire un anumit Hohmann în civil, în timp ce un ofițer de SS m-a

fotografiat ca să rămână cu o amintire de la mine (sic). Mi-au dat o cameră la etaj și mi-au spus să aștept. Între timp a sosit acolo și Vasile Basarabescu, pe care nu-l cunoscusem până atunci și care mi-a povestit în ce împrejurări a ajuns acolo. Era cam pe la 15-16 iunie 1941. Am fost tratat omenește. Într-o dimineață vine la mine Hohmann și mă întreabă dacă am ceva bani la mine, deoarece trebuie să-mi cumpere un bilet de tren Rusciuc-Sofia. Era vorba de 600 de lei. I-am spus că nu am, însă dacă îmi permite să plec în oraș, voi găsi undeva de împrumut. Mi-a răspuns că e periculos să plec în oraș, deoarece aș putea să fiu arestat și să complic situația, dar că-mi vor avansa banii, urmând să-i restitui cândva și a început să zâmbească. I-am mulțumit, promițându-i că mă voi ține de cuvânt, dar, din nefericire, timpurile nu mi-au mai îngăduit să-i mai văd pe acești făcători de bine.

În dimineața de 22 Iunie, aflu de la Germani că a început războiul împotriva Rusiei. Surprins de această veste, m-am dus la Hohmann și l-am întrebat dacă nu ar fi cazul să renunț la plecarea în Germania, deoarece acuma aș putea să plec pe front să-mi fac datoria de soldat și de român. Mi-a răspuns că trebuie să plec, deoarece situația noastră nu s-a schimbat cu nimica și că mașina este pregătită să ne ducă spre necunoscut. Mi-am luat bagajele și m-am urcat în mașina în care se mai aflau un ofițer și un soldat de SS. Spunându-mi un "Doamne ajută", mașina a și luat-o spre Dunăre. Era pe la orele 8 sau 9 a zilei de 22 Iunie. Cu mine mai era și Basarabescu. Lumea, care aflase de declararea războiului împotriva Uniunii Sovietice, îngenunchia pe străzi de bucurie, în timp ce toate muzicile cântau și clopotele de la toate bisericile parcă dădeau semnalul de ridicare a

neamului întreg într-o cruciadă nemaipomenită împotriva Satanei, care ne răpise două provincii scumpe neamului nostru, provincii ale lui Ștefan cel Mare. Ne durea sufletul că trebuie să părăsim țara tocmai în momentul când forțele ei cele mai bune se mobilizau pentru încercarea pe viață și pe moarte cu dușmanul omenirii întregi. Cu cât ne îndepărtam de București, cu atât tristețea noastră creștea, privind lumea care, de-a lungul străzilor, se ruga și implora ajutorul lui Dumnezeu în lupta de eliberare a fraților subjugați, pe care eu îi puteam înțelege mai bine decât oricine, fiind eu însumi un fiu al Sorocei. Dar mi-am spus că asta trebuie să fie voia lui Dumnezeu cu noi și că soarta trebuie s-o primești așa cum vine. Ajunși la Giurgiu, urma să trecem podul construit de nemți peste Dunăre. Trupele germane se întorceau tocmai atunci din Grecia și erau primite cu flori de toată lumea. Se vedea că poporul român admira pe soldatul viteaz și aștepta și de la soldatul român aceeași vitejie pe frontul de răsărit. Podul era păzit de o santinelă română, care nu prea avea mult de spus, și de una germană. După ce însoțitorii noștri au stat puțin de vorbă cu sentinela germană, am continuat drumul, ajungând la Rusciuc. Ajunși la gară, ne-am cobrât din mașină, însoțitorii nemți ne-au salutat cu "Heil Hitler" și s-au întors spre România, lăsându-ne în țară străină, ca să se facă voia mareșalului Antonescu.

CAPITOLUL III

ÎN BULGARIA

17) *În drum spre Sofia*

Era pe la ora mesei. Ne-am uitat întâi bine în stânga și-n dreapta, înainte și înapoi, cum se uită omul ajuns la o răscruce de drumuri într-un pustiu. Eu personal, deși nu știam limba bulgară, mă puteam descurca cu ajutorul câtorva cunoștințe de limbi slave din Bucovina și Basarabia. De la un funcționar de gară, am aflat că avem tren spre Sofia pe la orele 8 seara și că vom ajunge acolo a doua zi dimineața. Am colindat puțin prin oraș, am mâncat ceva și ne-am întors la gară la orele opt, când ne-am suit în tren, având de grijă să nu dăm nimănui de bănuială că suntem străini și n-avem nici măcar pașapoarte cu noi. Trenul era plin de soldați ce plecau spre frontiera turcească.

Am ocupat cu Basarabescu două locuri, lângă geam. Soldații se uitau la noi cu mult interes și căutau să descifreze de pe chipurile noastre cam ce rosturi am avea noi prin țara lor. Se pare că oamenii nu prea aveau părere bună de noi, deoarece după cât le înțelegeam eu limba, înclinau să creadă

că suntem spioni sau dezertori sau evrei. Unii propuneau chiar să fim aruncați pe geam. I-am dat de înțeles lui Basarabescu că ar fi bine să se mute de la geam pentru orice eventualitate. Apoi mi-am adus aminte că eram în posesia unei scrisori de la București către Dr. Goll din Sofia, cu o ștampilă mare și cu svastică pe ea. Am scos-o deci din buzunar și i-am arătat-o lui Basarabescu, făcându-mă că îi explic ceva important în legătură cu scrisoarea, aceasta cu intenția de a ne legitima soldaților ca oameni de oarecare importanță și în serviciul nemților. Îndată ce au văzut soldații scrisoarea cu zvastică, s-au schimbat la față și au început să zâmbească. Ba au intrat chiar în vorbă cu noi și, foarte prietenoși, au scos cozonacul din traistele lor și ne-au oferit și nouă. Am mâncat, mulțumindu-le atât pentru cozonac cât și pentru celelalte bunătăți ce-au urmat. Mai târziu, trebuind să-și schimbe direcția de tren ne-au întins mâna camaraderește și ne-au dorit mult succes.

18) *La casa legionară din Gorna Bania*

Pe la orele 8 dimineața am ajuns în Sofia, care ne-a făcut din primul moment impresia unui oraș foarte curat și destul de frumos.

După ce ne-am odihnit puțin, am luat-o să căutăm strada unde locuia Dr. Goll, care se ocupa cu angajarea brațelor de muncă pentru Germania. Când ajungem în fața hotelului în care locuia acest domn, dăm acolo peste Ion Potecașu, care studiase teologia la Cernăuți și pe care-l cunoșteam bine ca unul dintre cei mai activi legionari din centrul studențesc legionar de acolo. Luase parte la campania de trezire a Bucovinei, deși era născut în Vechiul Regat, ca unul dintre cei mai dârji bucovineni.

Având în vedere că el sosise de mai multă vreme, era la curent cu toate formalitățile de acolo. Ne sfătuim, deci, să trecem întâi pe la poliție, unde urma să fim recunoscuți de Dr. Mircea Mușetescu, care se ocupa cu această misiune pe lângă Bulgari.

Am plecat îndată la poliție, unde am fost întrebați minuțios de felul cum am ajuns în Bulgaria și de intențiile noastre. I-am spus și eu și Basarabescu câte o poveste pregătită dinainte cu trecerea Dunării cu barca în miezul nopții și le-am înflorit și cu ceva de aventură, ca să termine cât mai repede cu cercetările. Nu prea credeau bulgarii basmele noastre, dar nu aveau ce face, deoarece știau că nemții stau în spatele nostru și cu aceștia nu voiau să se strice. Înregistrau și ce le spuneam noi și ne întrebau verzi și uscate, pentru că așa trebuia să stea în dosar, cu atât mai mult cu cât erau vremuri de război.

După câtăva vreme sosește și Dr. Mușetescu și le spune Bulgarilor că suntem legionari, fapt care a ajuns ca să fim imediat puși pe picior liber. Am plecat cu toții împreună spre casa unde locuiau toți camarazii sosiți mai înainte. La stațiunea Gorna Bania ne-am dat jos din tramvai și am început să admirăm suburbia. Era o stațiune balneară foarte frumoasă și plină de lume din toate părțile Bulgariei, bolnavi, oameni în convalescență, vilegiaturiști, fiecare cu socotelile lui. Stațiunea era înzestrată cu parcuri bine aranjate, cu alei și cu bănci. Numai apă nu se găsea. Toată lumea bea borcut. Cu timpul ne-am obișnuit și noi românii cu băutura bulgărească.

În casa legionară din Gorna Bania locuiau într-o cameră cam 20 de legionari ce se pregăteau tocmai să plece în Germania și să facă loc noilor veniți. Gazda era un bulgar foarte de treabă, deși cam de stânga. Era încântat de faptul că legionarii îi promiseseră că, odată

ajunsi din nou la putere, vor muta legația română în casa sa. Grupul de legionari pe care l-am găsit pregătindu-se de plecare se compunea după cât îmi amintesc din următorii camarazi: Moș Teban, Vică Negulescu, Vasile Mailat, Todu, Mihăiță, Ing. Aurel Ionescu, Crețu Dumitru, Al. Popovici și alții.

19) *Viața la Gorna Bania*

După plecarea grupei de mai sus, ne-am stabilit noi cei veniți după dânșii, urmând să așteptăm și noi cam 2-3 luni de zile ca să ne vie rândul să ne luăm după dânșii spre Germania.

Părintele Potecașu a luat comanda noului grup compus din următorii camarazi: Petre Șorici, Eugen Rațiu, Ion Stănescu, Pană Călinescu, Ilarion Petrică, Petre Gheorghe, Tibi Teodorescu, Zotu, Mircea Mușetescu, Vasile Basarabescu, studentul Marin Teodorescu și eu. Eu am preluat misiunea de bucătar, pe care o deținea în grupul anterior Moș Teban. De bucătărie în toată legea nu dispuneam. Tot ce aveam era un primus, pe care mă străduiam să fierb camarazilor bunătățile locului. Nici bunătățile nu prea erau de multe feluri, căci cu toții eram săraci și din sărăcia noastră mai trebuia să facem și economii pentru zilele negre ce ne puteau aștepta. Dat fiind că Bulgarii aveau destule zarzavaturi, ghiveciurile ajunseseră la modă.

Operația cu facerea ghiveciurilor se întâmpla cam așa. Cumpăram un munte de zarzavaturi din piață, le spălam bine, le turnam într-o tavă uriașă, peste ele un litru de untdelemn și sare destulă. Lângă vila noastră legionară se găsea o brutărie. Așteptam până brutarul scotea pâinea

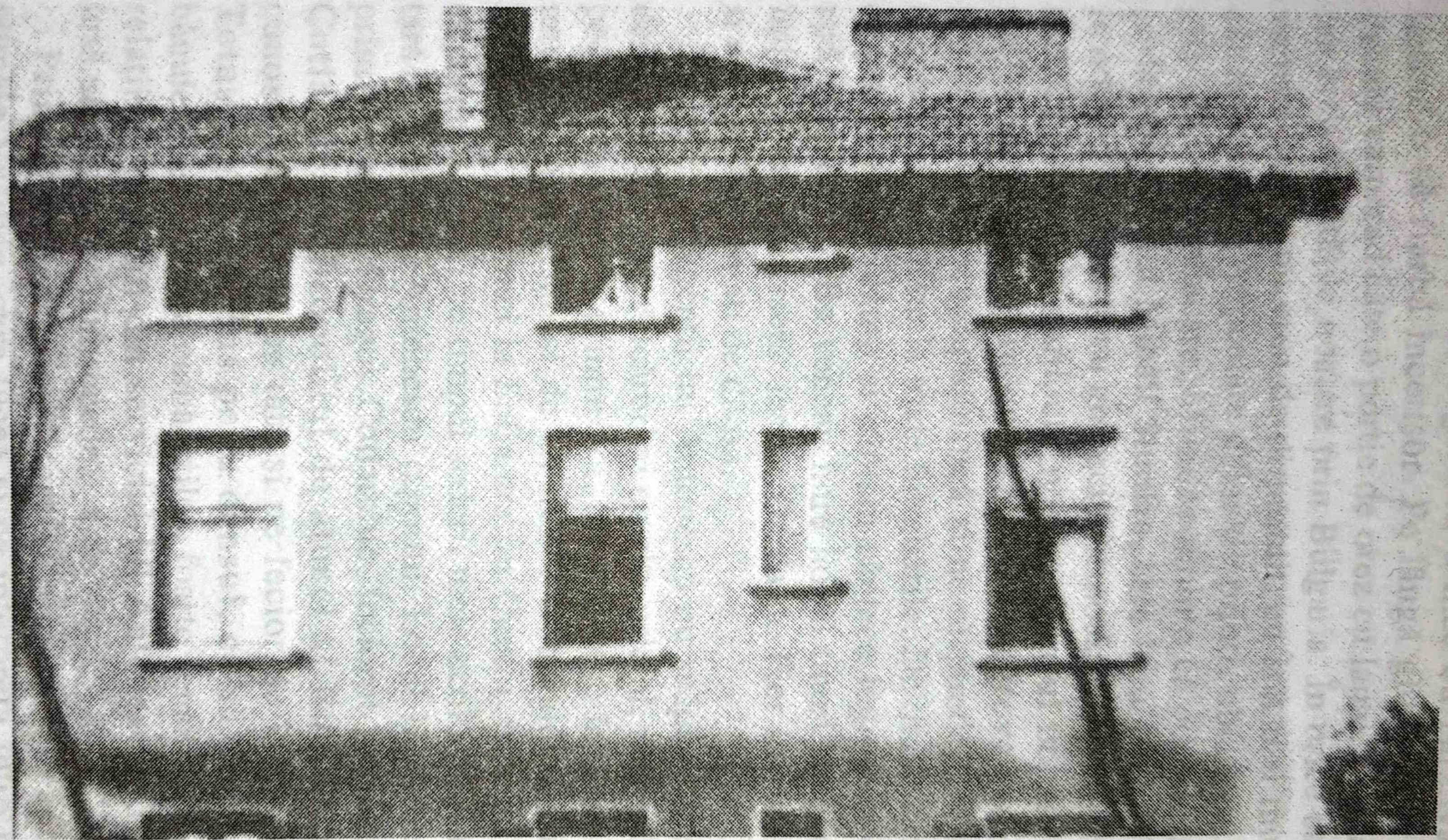

Vila în care am locuit în timpul pribegei noastre în Bulgaria la Gorna Bania.
August 1941.

din cuptor și repede băgam tava mea cu zarzavaturi, lăsând-o să fiarbă încetișor. Pe lângă ghiveci, primea fiecare camarad câte o porție de orez cu lapte. Cam acestea erau bunătățile noastre prin Bulgaria. În orice caz, la vremea aceea, nu erau de disprețuit, cu atât mai mult cu cât erau foarte respectate chiar de prinți, obișnuiți și cu alte feluri de mâncare. Mi-aduc aminte că adesea trecea pe la noi domnul Mihail Sturdza, care locuia la un hotel în oraș, și se delecta cu ghiveciurile noastre. Noi ne bucuram că-l avem în mijlocul nostru. Dânsul ne povestea multe întâmplări din guvernarea de câteva luni, din relațiile din lumea diplomatică și ne răspundea cu multă dragoste și bunătate la toate întrebările. De multe ori plecam cu toții pe câmp și cântam cântece legionare ca în țară pe vremuri. Ba veneau între noi și tineri bulgari din împrejurimi. Auziseră despre Garda de Fier lucruri mari și erau entuziasmați de dânsa.

Dar nici de agenții lui Antonescu nu scăpam. Veneau de la Legație cu mâncăruri și cu alte pricini, numai ca să poată spiona ceva printre noi. Mi-amintesc în special de unul pe nume Dan și de un maior Boboianu. Șeful de legație de pe atunci la Sofia era tot Ciuntu, însă nu rudă cu mine. Tocmai pe timpul șederii mele acolo, plecase în țară să-i dea lui Antonescu raportul. Locul lui îl deținea prim-secretarul Dragoș Cotlarciuc, feciorul lui Nectarie Cotlarciuc, mitropolitul de atunci al Bucovinei. Îl cunoșteam bine și pe tată și pe fecior de la Cernăuți. Totuși nu m-am dus pe la dânsul, ca să nu provoc bănuieli în rândurile camarazilor, foarte sensibili la orice relații cu oamenii din serviciul lui Antonescu. Îl știam însă un om foarte cumsecade.

Printre prietenii noștri era și o macedoneancă pe numele Vasilica, care făcea și pe interpreta între noi și

poliția bulgară. Dânsa cerea de la fiecare dintre noi o fotografie, ca să ne aibă de amintire. Fotografiile le depunea apoi la poliție, tot ca să ne aibă de amintire. Am auzit ulterior că a fost descoperită că ar fi fost agentă comunistă și că nu i-a mers chiar bine. Al doilea prieten mare era un bulgar venit din România și de meserie cismar. Locuia în Sofia. Totuși venea destul de des și ne repara ghetele, sub motivul de mare simpatizant legionar. Noi totuși aveam rezervă față de el, într-o zi l-am și prins cu mâța în sac. Tocmai mă găseam odihnindu-mă pe o bancă din parc, când îl zăresc nu departe de mine pe Dl. Timilov, cismarul nostru, stând de vorbă cu un tip bine îmbrăcat, înalt și brunet. M-am ridicat și fără să fiu observat am plecat acasă, unde i-am comunicat camaradului Potecașu de cele văzute. Potecașu s-a dus imediat cu un alt camarad la poliția bulgară și i-a pus la curent cu cazul. A doua zi am și fost chemat la poliție și anchetat asupra tipilor. După ce am relatat amănunțit cazul, ofițerul împrăștie pe masă cam 100 de fotografii și mă roagă să-i spun dacă nu e și tipul respectiv printre dânsele. Eu nu-l văzusem din apropiere și, deci, mi-era greu să-l recunosc. Dar până la urmă tot am dat de dânsul și-i spun răspicat: "Asta-i!" "Ești sigur?", întreabă el. "Absolut sigur!". Atunci el îmi mărturisi că e vorba de maiorul Burboianu sau Boboianu, nu-mi mai pot astăzi aminti cu precizie, un agent al legației române din Sofia. Am auzit mai târziu că a fost prins și executat de nemți. Se vede că făcea și spionaj împotriva acestora.

20) *Cu vaporul spre Germania*

La Gorna Bania am stat de la 23 Iunie până pe la

începutul lui Septembrie, când ne-au chemat la legația germană din Sofia și ne-au înmânat pașapoarte pentru Germania. Ne bucuram cu toții că starea de provizorat se sfârșise și că ne putem duce mai departe să ne adunăm cu ceilalți camarazi, plecați înaintea noastră spre Germania. Am fost informați că vom pleca cu trenul spre Vidin, iar de acolo cu vaporul până la Viena.

Într-o bună zi ne-am luat bagajele și ne-am suit în tren, luând-o spre apus. Eram însoțiți de un funcționar de poliție. La Vidin, după ce ne coborâm din tren, un funcționar ne comunică faptul că barca pentru România e gata de plecare și că trebuie să ne grăbim. Nu știu dacă făcea glume sau nu știa despre ce e vorba. În orice caz vestea ne-a cam tulburat puțin, după câte trăisem și văzusem până atunci în viață. I-am explicat că destinația noastră este Germania.

În sfârșit sosește vaporul. Era plin de muncitori ce plecau spre Germania și purta numele lui Johann Strauss. Nici nu-ți puteai găsi un loc de dormit. Ne-am întins pe bănci și pe scaune, iar alții chiar pe podele. Oasele începeau de la o vreme să înțepenească și frigul să ne cuprindă cu înaintarea nopții, de tremuram cu toții în hainele ușoare ce le aveam cu noi. Gălăgia era de nesuportat, mâncarea nu era nici ea prea strălucită. Dar noi eram obișnuiți de ani de zile mai mult cu răul decât cu binele, așa că nu-l mai simțisem nici pe acest rău, cum l-ar fi simțit oamenii care au dus o viață liniștită. Vaporul înainta de-alungul coastei românești a Dunării și mi se pare că s-a oprit la Turnu Severin.

Aici voi reda povestea tristă a unui camarad student cu numele de Marin Teodorescu. Acest student era din Turnu-Măgurele și suferea de cleptomanie. Fura tot ce-i cădea în mână. Mi-amintesc, de pildă, că la Sofia a furat

de la un camarad un ceas și a furat chiar din banii pentru cumpărarea alimentelor. A fost prins asupra faptului și și-a recunoscut vina, pentru care și-a primit pedeapsa meritată. I se interzisese de către conducerea noastră să vorbească cu camarazii, afară de mine. Avea remușcări grele pe care mi le mărturisea și se temea în special să dea ochii cu camarazii din Germania, care vor auzi de păcatele lui. Camaradul Potecașu și cu mine ne-am purtat cu dânsul omenește, însă mai mult nu-l puteam ajuta. Într-o zi eram cu dânsul pe punte, cred în apropiere de Orșova. M-a rugat să mergem jos, unde l-am întâlnit pe Basarabescu, căruia i-a spus câteva cuvinte. Basarabescu i-a răspuns cam aspru, iar Teodorescu a plecat cu capul în jos plin de tristețe. Ne-am despărțit apoi. Abia trecuserăm cu vaporul de Orșova, când deodată se dă alarma pe bord, anunțându-se lipsa lui Teodorescu. Cred că vaporul a dat chiar o anumită distanță înapoi, spre locul unde Teodorescu se aruncase în Dunăre. Nu se mai vedea însă nimica, îl înghițise adâncul. Dânsul a sărit probabil în valuri cu intenția să înoate spre România, deoarece îi era rușine să dea cu ochii de camarazii din Germania, însă valurile puternice din jurul vaporului l-au tras la fund, deși părea înotător bun. Descriu faptul acesta cu amănunte, pentru că se aduseseră anumite acuzații absurde că ar fi fost aruncat în apă de camarazi. Dacă n-a fost aruncat în apă de Antonescu, de ce l-ar fi aruncat în apă camarazii? Au făcut alți legionari greșeli mai mari și nu și-au primit pedeapsa; tocmai un biet cleptoman să moară de mâna legionară!

În Budapesta vaporul a oprit câteva ore, însă nu ni s-a permis să-l părăsim. De pe el am admirat frumusețile orașului și ale împrejurimilor. Apoi vaporul a pornit spre Viena, unde am ajuns după o altă zi de călătorie.

Un grup de legionari în Bulgaria, la Gorna Bania, în vara lui 1941. La mijloc e Domnul Ministru Mihail Sturdza

CAPITOLUL IV

GERMANIA ȘI DECEPȚIILE EI

21) *La Viena*

În sfârșit am ajuns pe pământul binecuvântat al Germaniei, unde în mintea noastră naivă așteptam să fim primiți, dacă nu cu flori, cum se cuvine unor mari naționaliști, atunci cel puțin cu omenie. Mare ne-a fost deziluzia chiar din primul moment. Mai târziu am găsit totul ce-am fi putut avea în țară, cu vârf și îndesat, și închisori și lagăre de concentrare. Asupra aventurilor din Viena se poate citi totul în cartea lui moș Teban, "Prigoana cea Mare", colecția "Omul Nou"; eu o să mă mărginesc la anumite aspecte trăite de mine.

Într-o seară am plecat cu părintele Potecașu să vedem Opera din Viena, deși nu prea stăteam bine cu banii. Desigur că ne-a plăcut mult, însă am plătit cu vârf și îndesat distracția. Când ne-am înors la casa unde eram adăpostiți, o casă de triere a tuturor străinilor, mai bine zis un azil de vagabonzi, portarul nu ne-a mai lăsat să intrăm înăuntru. Ne-am întors cu toții în oraș și ne-am culcat pe băncile unui parc, înghe-

suindu-ne unul în altul ca să nu înghețăm de frig. Nu știu cât am dormit; știu însă că, cu chiu și vai, a trecut și această noapte. Am stat la Viena cam o lună de zile. În acest timp am văzut o parte din frumusețile ce meritau să fie cunoscute, între altele palatul imperial din Schönbrunn, biserica lui Ștefan și minunatele instalații de distracții populare din Prater. Dar cu Viena urma să mai dau ochii în toamna lui 1944.

22) *Cu domiciliul forțat la Rostock.*

De la Viena ne-au dus gazdele grijulii la Berlin. Acolo am mai fost anchetați o dată de poliție, ca să aibă și polițiștii din Berlin ceva ocupație. Apoi am fost conduși de dânșii cu trenul spre Rostock, tocmai în nordul Germaniei, în ținutul Mecklenburg, la mare. Mare mi-a fost bucuria, când am dat peste camarazii mei bucovineni, de care mă legau ani de luptă, cât și de alți mulți camarazi, pe care nu-i cunoșteam, însă îi simțeam că sunt din aceeași bucată ca mine. Noii camarazi au fost supuși de astădată de conducerea legionară a lăgărului unui interogatoriu de rigoare, pe care noi înțelegeam că este necesar, deoarece se puteau strecura între noi și agenți de-ai lui Antonescu, cum de altfel ulterior s-a și putut constata. Desigur, cu mine n-a durat mult, deoarece grupul bucovinenilor era destul de mare și noi ne cunoșteam cu toții de ani de zile, așa că conducerea s-a lămurit imediat cu cine are de-a face.

Șeful bucovinenilor era profesorul instructor-legionar Gavril Ionescu, fost șef de județ, care, din păcate a murit la începutul lunii Noiembrie 1944 la Berlin. Aici l-am găsit deja pe prietenul meu Dumitru Leontieș, pe Găină, Popinciuc, Orendovici, Hoinic Dragoș, Isar Otilian și

alții. Toți camarazii erau angajați la lucru greu în industria de război, fie la uzinele de construcție de avioane "Heinkel", fie la șantierul naval "Neptun". Majoritatea legionarilor lucrau la "Heinkel" și numai un grup mai mic de vreo 20 camarazi lucrau pe șantierul "Neptun". Comanda acestui grup o avea Dumitru Leonties, care ținea legăturile cu conducerea șantierului și era interpret a câtorva sute de italieni și spanioli. Pentru francezii de acolo funcționa ca interpret camaradul Isar Otilian. Printre camarazii din grupul "Neptun" se găseau Dragoș Hoinic, Otilian Isar, Eustafie Constantiniuc, profesorul Strătescu, Cojocaru, toți bucovineni, cât și câțiva prahoveni, între care camaradul Iorga, care a fost ucis de comuniști după 1945.

23) *Viața la Rostock.*

Eu am fost repartizat la "Heinkel", la hala 64, preluând activitatea lui Moș Teban, tot așa cum am preluat și bucătăria lui Moș Teban pe vremuri în Bulgaira, la Gorna Bania. Lucram la modelul avionului de bombardament 111, la care trebuia să montez cele 24 sticle de oxigen. Începutul nu a fost ușor, deoarece nu eram obișnuiți la lucrul de mașini automate. În loc să fac găuri în avion, le făceam în mâini, așa încât eram plin de sânge. Cu ajutorul lui Moș Teban am prins însă meseria destul de repede și în curând eram în măsură să-i învăț și eu pe alți camarazi care erau repartizați la aceleași lucrări. Meseria era totuși destul de grea. Lucrul era afară de asta 12 până la 14 ore pe zi; în același timp, mâncarea era slabă. Lucram cu stomacul lihnit de foame. În timpul iernii, halele erau reci ca gheața și bătute de vânt. Strângeam mașina cu care găuream avioanele în mâini ca să se încălzească și să-mi încălzească apoi mâinile.

În hala 64, pe linia mea, mai lucrau Ghimbășanu, Laurian Țălnariu, Paul Grimalschi, Emil Popa și alții, de care nu-mi mai pot aminti. Țălnariu avea de montat niște șuruburi mici de tot sub pântecele avionului, un lucru extrem de greu. Afară de asta, trebuia să termine lucrul său într-un timp destul de scurt, mi se pare în 45 minute, după care avionul era împins mai departe pentru terminarea altor operații. De multe ori săream în ajutorul său, pentru ca să-și poată termina lucrul la timp. Numai Grimalschi nu-și schimba viteza, ci o lua calm de tot. Într-o zi îl întreb de ce o ia așa de încet cu lucrul. "Măi Chirilă", zice el, "Dumnezeu știe cât vom mai sta pe aici; trebuie să ne conservăm forțele!". A avut dreptate Grimalschi. Noi credeam că și acolo trebuia să arătăm ce pot legionarii, în timp ce nemții își râdeau probabil în pumni. Eu care mă dădeam peste cap, am ajuns curând la spital, deși Dr. Apostolescu nu interna decât când te vedea că te aduce cu targa. În hala noastră lucrau mai multe naționalități, însă Românii erau totdeauna primii pe hală. Paul Grimalschi mă lua adesea în râs; "Măi Chirilă, îmi crește inima de bucurie când Țălnariu te dă mereu în ședința gradelor drept exemplu de îndeplinire a datoriei".

În fața locului meu de lucru se găseau mai multe birouri, între care și biroul inginerului-șef, care urmărea pe geam dacă lucrătorii își făceau datoria și cum și-o făceau. Într-o bună zi vine la mine și mă întreabă de ce naționalitate sunt și ce număr de ordine port, fiindcă purtam fiecare un număr pe fabrică. Peste o săpămână mi-am dat seama de ce m-a întrebat, când am constatat că mi-a mărit salariul. Acest om se vede că a simțit cu noi, în timp ce cei ce erau însărcinați cu supravegherea noastră politică ne-au răsplătit cu aceeași prigoană ca și guvernele din țară.

Plecarea grupului de legionari care ne-a precedat, din Bulgaria spre Germania. August 1941.

Prin luna Septembrie sau Octombrie 1942 șeful legionar al lagărului nostru mă cheamă la dânsul și-mi comunică că voi pleca cu un grup de camarazi la Berlin să stau de vorbă cu Horia Sima, Comandantul Mișcării Legionare. Am plecat cu un grup din care făceau parte Emil Popa, Eugen Rațiu, Arțăreanu, Capsâz și alții de care nu-mi mai amintesc. Întâlnirea a fost în casa camaradului Ponta, pe care l-am cunoscut atunci pentru prima dată în viață. Acest om mare la suflet ne-a primit cu toată dragostea în casa lui, care de ani de zile era deschisă tuturor legionarilor ce treceau prin Berlin. Înainte de a sosi Comandantul Legiunii, am stat de vorbă cu Comandantul Bunei Vestiri, Corneliu Georgescu. Apoi a sosit și comandantul Horia Sima, care ne-a vorbit de multe probleme și ne-a pus în vedere că se apropie vremuri și mai grele decât cele ce le trăiam în hala de la Rostock. Și vremurile au venit tocmai în ajunul Crăciunului.

24) *Alte aspecte ale vieții de la Rostock*

În afară de munca din hală, viața lui Rostock avea și laturile ei plăcute. Înainte de toate era viața legionară pe care o trăiam din plin în mijlocul unei garnizoane de peste 300 de fruntași ai Mișcării Legionare, adunați din toate unghiurile țării, reprezentând toate provinciile românești și toate straturile sociale ale țării.

Odată pe săptămână fiecare legionar lua parte la ședința sa de cuib, în care se dezbăteau toate problemele neamului și exilului nostru într-o atmosferă ca "la icoană". Cântecul legionar ne însoțea în toate acțiunile și ne ușura dorul de țară, unde știam că mii de legionari își îndreptau în fiecare zi gândurile la noi și așteptau de la

Dumnezeu o nouă minune legionară. Mai știam că țara își varsă sângele cel mai viteaz și mai curat prin stepele Rusiei, în frunte cu cei mai mândri camarazi, în timp ce alți mândri camarazi zăceau în închisorile antonesciene, pentru ca să cinstească și să crească martiriul Legiunii și al Neamului.

Duminicile făceam câte o plimbare în oraș, care se afla la o distanță de vreo doi kilometri. Rostock este un oraș hanseatic foarte vechi, purtând caracteristicile fortărețelor medievale. Centrul orașului este înconjurat de un zid păstrat intact. În oraș se poate intra pe șapte străzi, venind din șapte direcții și trecând prin șapte porți de intrare, care, pe vremuri, erau zăvorâte cu drugi de fier și păzite de soldați. În mijlocul centrului se găsește piața, cu primăria medievală. Înăuntrul zidului înconjurător al orașului vechi se găsesc șapte biserici tot atât de vechi și una din cele mai vechi universități al Germaniei. Orașul nou a clădit șapte cinematografe, pe care le vizitam din când în când, uitând pentru un moment necazurile noastre.

25) *În lagărul de concentrare Buchenwald.*

Iată c-au fost și vremurile tulburi prevăzute de Comandant. În dimineața de 18 Decembrie 1942 observăm mișcări ale poliției secrete de stat germane în jurul casei în care eram adăpostiți. Nu mă puteam lămuri ce s-a întâmplat. Am primit ordinul să ne adunăm cu toții în sala de mese. Acolo un ofițer al Gestapo-ului trecea în revistă o listă de nume legionare, printre care mă aflam și eu. Ne spuse apoi să ne facem bagajele pentru a ne muta în altă parte, dar n-a precizat unde anume. După câte îmi amintesc, ofițerul se chema Wilms. Ulterior am auzit că nu a murit de moarte

bună. Ne-a încărcat în camioane și ne-a dus la o clădire mare, Sport Palast. Către seară, ne-am îmbarcat în tren, o sută patruzeci și doi din totalul de vreo 300 de camarazi din Rostock, în frunte cu Comandantul lagărului Neculai Pătrașcu și cu comandantul Bunei Vestiri, Mile Lefter. Bucovinenii erau din nou reprezentați prin Posteucă, Orendovici, Leontieș, Găină, Zus, Hojbotă, Isar, Antonescu, Rahmistric și alții. Ceilalți camarazi au rămas încă un an în semi-libertate, în timp ce noi ne îndreptam spre lagărul de concentrare Buchenwald, Lângă orașul de reședință al lui Goethe, Weimar, în Turingia. lângă locurile de meditație și creație ale celui mare geniu de cultură al Germaniei, ridicaseră național-socialiștii unul din cele mai groaznice locuri de tortură. Cu acest monstru trebuia să luăm cunoștință în ziua de 21 Decembrie 1942. Deocamdată încă pluteam în totală nesiguranță de soarta noastră.

Trenul s-a pus în mișcare. Unii dintre camarazi susțineau morțiș că ne trimit în țară; alții credeau poate în sinea lor că ne duc undeva să ne împuște, cum au făcut-o și alții cu camarazii noștri în țară. La ce gânduri nu mai poate ajunge omul când nu e stăpân pe destinul său! Posteucă cânta când din fluier, când din vioară, încercând să abată camarazii de la gândurile negre. Pe la orele 4-5 a zilei următoare, după masă, am ajuns în gara Weimar, unde ni s-a dat ordin de coborâre din tren. În fața gării așteptau mașini conduse de soldați ca să ne transporte la destinație. Erau camioane mari militare. Lumea din gară se uita la noi cam ciudat, deși noi nu puteam înțelege semnificația acestor priviri, mai mult de compătimire. Știau încotro ne ducem și ce ne așteaptă. Ne-am urcat în mașini și am pornit mai departe, intrând într-o pădure frumoasă de brazi, dar neștiind nici acum încotro ne duc. La un moment dat apare în fața noastră o

poartă mare, păzită de soldați, pe care sta scris cu litere mari de tot Buchenwald, iar dedesubt versul lu Dante: *"Lasciati ogni speranza voi che entrati aqui!"* Care-va-să-zică, aici își bagă prietenii, musafirii. Acum ne-am lămurit cu toții. Pentru noi, legionarii, toată lumea este o prigoană. Ca în infernul lui Dante! Național-socialiștii își plasau musafirii la loc sigur pentru ca să nu li se clintească nici un fir de păr din cap, ca să-i facă pe plac și lui Antonescu, care nici acum nu putea dormi liniștit!

În fața barăcilor de administrație din centrul lagărului ne-am dat jos din ordinul unor ofițeri de SS. Tocmai treceau prin fața noastră și prin fața unei muzici ce intona un marș, coloanele de deținuți în haine vărgate, cu pantofi de lemn în picioare, cu o beretă vărgată în cap. Slabi ca niște schelete ambulante, zgribuliți de frig, defilau înainte cu privirile ațintite în neant, fără să-și permită a întoarce capul spre stânga sau dreapta. Noi ne uitam la dânșii ca la o minune tragică, amintindu-ne de închisorile din țara noastră. Soldații care ne păzeau pe noi ne somară să nu ne uităm la deținuți deoarece în lagăr nu este permis de a se uita decât înainte. Într-adevăr nu putea fi decât așa, luând în considerare spiritul de ordine germană. Ordine trebuia să fie și la chinuirea de oameni și la nimicirea lor în masă, cum am constatat mai târziu. Deoarece noi nu prea înțelegeam să ne supunem la această ciudată ordine, paznicii au început să zbiere de-a binelea la noi. La riposta unui camarad de-al nostru, un deținut german îi atrage atenția să-și țină gura, căci altfel va fi împușcat. În acest moment comandantul-ajutor Octavian Roșu ia poziția de drepți și strigă cu voce de tunet: "Camarazi, drepți, ascultați comanda la mine!" Noi care nu înțelegeam decât astfel de comenzi, am făcut front legionar într-o secundă, cum nici cea mai strașnică

Un grup de legionari în Rostock, în perioada 1941-42.

elită a SS-ului nu era în stare s-o facă. Soldații care nu prea erau lămuriți de situația noastră, și-au dat îndată seama că au de-a face cu o speță anumită de oameni, cum n-au văzut până acum prin lagărele lor de concentrare și s-au dat puțin înapoi și au tăcut. Între timp ne ajung din urmă și comandanții Lefter și Pătrașcu, împreună cu colonelul lagărului Pister, care se adresează nouă cu cuvintele: "Bine că am sosit la timp, căci altfel vă îmbrăca și pe voi ca pe niște zebre!". După terminarea primelor formalități de internare, am fost repartizați într-un bloc de piatră cu trei etaje, cam în mijlocul lagărului. Blocul nostru era înconjurat de sârmă ghimpată, iar în jurul lui patrulau soldații de la SS cu câini de vânătoare. Din primul moment al internării noastre, ne-am bucurat de cea mai perfectă izolare de ceilalți deținuți, cât și de cea mai perfectă pază. Între noi și restul lumii căzuse pentru aproape doi ani de zile cea mai grozavă cortină de fier.

Din blocul nostru am văzut în cele câteva luni cât am stat acolo, în centrul lagărului, cum decurgea viața. În fiecare dimineață adunarea deținuților la apelul din piața centrală a lagărului, de la care lipseau numai cei grav bolnavi sau cei ce în zori de zi părăseau barăcile pe targă în drum spre crematoriu. Erau schelete fără carne pe ele, chinuite de foame, de bătăi și de trădarea altor deținuți ca ei, în special a deținuților de drept comun, care aveau în mâna lor conducerea propriu zisă a materialului uman din lagăr, așa zișii "capi". De multe ori, în timpul nopții, se auzea câte un strigăt și geamăt scurt, apoi o descărcătură de armă și tăcere de mormânt. "Lăsați orice speranță, voi ce intrați aici!" Cred că marea majoritate a deținuților politici din aceste bărăci au fost într-adevăr părăsiți de orice speranță pentru că le lipsea puterea

credinței în Dumnezeu și în minunile sale. Singuri legionarii intraseră și acolo cu testamentul Căpitanului și al lui Moța în inimă; "Avem la îndemână cea mai puternică dinamită...". **Totuși și printre primii legionari din Buchenwald erau suflete încă nepătrunse de spiritul de jertfă al legiunii, căci au început să se cutremure de primejdiile ce se arătau la orizont și să caute să se pună la adăpost de ele, lepădându-se de Comandant și căutându-i nod în papură. La biruință a fost bun, la suferință nu mai era bun.**

Făceam pregătirile de Crăciun, încercând să serbăm și aici ca și în toate închisorile de până acum, marea sărbătoare creștinească cu tot ce ne putea sta la dispoziție, sincer vorbind, nimic, în afară de sufletul amărât și terfelit. Înainte de Anul Nou este ridicat din mijlocul nostru comandantul legionar Niculai Pătrașcu și mutat în alt lagăr. Și iată că vine într-o bună zi comandantul lagărului și-l întreabă pe dl. Mile Lefter dacă știe de ce am fost internați. La răspunsul său negativ, află de la colonel **că internarea s-a făcut din cauza fugii lui Horia Sima în Italia**. În curând începea să circule prin lagăr zvonul că dacă Horia Sima nu se întoarce de bună voie în Germania, noi toți vom fi uciși. Zvonurile erau răspândite de câțiva camarazi care încercau să-și pună viața la adăpost și poate chiar să fie eliberați din lagăr. În acest scop s-au și dus la conducerea lagărului, aducând la cunoștință că ei condamnă pe Horia Sima și se separă de el. Ruptura totală a acestor camarazi de noi nu s-a putut însă face din mai multe motive, între altele și din motivul că locuind cu toții într-un bloc, înghesuiți unii în alții, nu se putea realiza separarea lor. Abia după mutarea noastră într-un lagăr special construit pentru noi, la o margine a lagărului central, s-a putut separa grupul mic de circa 10%.

26) *Lagăr special.*

Lagărul nostru special, în care ne-am mutat pe la începutul lunii Aprilie 1943, se găsea pe o ridicătură de deal sub formă de platou, acoperit cu o pădure frumoasă de pini. De aceea a fost poreclit "Dumbrava Pinilor" (Fichtenheim). În mijlocul dumbrăvii au fost construite pentru noi 5 bărăci lungi, cu o aripă A și alta B, la mijloc săli de mese, closete, baie, etc. Trei bărăci erau prevăzute pentru adăpostirea cam a 400 de legionari, deoarece urma să fie adus și grupul rămas în Rostock. În primele două bărăci de la intrarea în lagăr locuiau legionarii necăsătoriți, a cincea baracă din fundul lagărului era prevăzută pentru legionarii căsătoriți, pe care îi puteai număra pe degete. La mijloc se găseau două bărăci aranjate pentru ateliere de reparat binocluri, noua noastră meserie pentru doi ani de zile. Ni se aduceau binoclurile stricate de pe front, cât și piesele necesare pentru substituție, urmând ca noi să facem din ele binocluri noi. Lucram 8 ore pe zi la munca plictisitoare de demontare și montare de piese și șuruburi. Restul orelor le trăiam pentru Legiune și Neam, ținând ședințe de cuib și de garnizoană, cântând, jucând șah, scriind, plimbându-ne pe aleile dintre bărăci, în zilele cu soare făcând chiar plajă.

Lagărul care trebuie să fi avut o lungime de 100 de metri și poate 80 de lățime era înconjurat de un gard dublu de sârmă ghimpată de vreo trei metri de înălțime. Între cele două garduri încărcate cu curent electric se găsea un drum de o lărgime de cca 2 m, pentru patrularea

paznicilor de la SS, împreună cu câinii lor. La colțurile gardului electric se găseau turnurile de pază, clădite din lemn, înălțându-se câțiva metri deasupra gardului și luminând cu reflectoarele toată întinderea lagărului nostru. Eram bine păziți, în special de Ucrainieni. În afară de lucrul la binocluri, eu mă îngrijeam împreună cu comandantul-ajutor Hojbotă de aprovizionarea cu alimente și de sala de mese. Dl. Alexandru Randa era interpretul oficial cu articolele ce le scriau câțiva legionari pentru publicarea lor în afara lagărului, în special pentru muncitorii români aflați în Germania. Așa a publicat Dumitru Leonties pentru organul scos în limba română impresii asupra vieții și experiențelor diferitelor naționalități în lagărele și uzinele germane. Articolele erau plătite. Dar Apostolescu conducea, împreună cu ceilalți camarazi medici, mica infirmerie a lăgărului. Peste tot plana însă activitatea neobosită a camaradului Petre Ponta, care avea un talent universal și o energie nemai întâlnită. În lipsa Comandantului Pătrașcu, separat de noi după Sărbătorile Crăciunului, a luat conducerea Comandantul legionar Dr. Iosif Dumitru, căzut mai târziu în țară, în lupta împotriva invaziei comuniste. Șef de garnizoană a fost întâi Comandantul legionar Puiu Traian, apoi Comandantul ajutor Victor Apostolescu și, în sfârșit, Comandantul-ajutor Popa Virgil.

Îndată după stabilirea în lagărul Dumbrava Pinilor, camarazii ce voiau să se despartă de Horia Sima și-au reluat activitatea. Pentru ca să evităm ciocniri între noi, s-a dispus separarea lor în prima baracă, aripa dreaptă B. Separea a fost însoțită de un act de amenințare de către conducerea lagărului contra elementelor intransigente. Am fost înconjurați de SS cu arme atomate și mulți camarazi au crezut că a sosit sfârșitul nostru. Data

O vizită a unui grup de soldați spanioli din Divizia Albastră la grupul de legionari din Rostock 1942.

acestei întâmplări a fost în seara zilei de 17 Iulie 1943. Lucrurile însă s-au liniștit cu timpul. În acele zile de durere, ce au urmat acestei separări, a ținut Dumitru Leonties acea faimoasă conferință "Luptătorul legionar și lumea lui", care s-a desfășurat într-o tăcere de mormânt, și a impresionat și pe acei camarazi dintre noi în care mai stăruia îndoiala.

Tot în lagărul de concentrare din Buchenwald a scris Leonties "Marșul legionarilor din Buchenwald" iar Ion Roth l-a pus pe note. Refrenul său "Spre veacuri crește ca un munte destinul Gărzilor de Fier. La luptă! Horia e-n frunte și un Căpitan avem în cer", răsuna în ședințele din Buchenwald, ca pe munții și văile țării de odinioară, întărindu-se credința și ajutându-ne să suportăm chinurile.

Un mare și dureros eveniment a fost înmormântarea unui tânăr student, în ultimul an de medicină, fiu de general mort de tuberculoză, Gigi Bădulescu. Având în vedere că între noi se mai găseau și alți camarazi bolnavi de tuberculoză, conducerea legionară a decis greva foamei pe o durată de cinci zile, pentru a-l constrânge pe șeful lagărului de concentrare să-i interneze pe acei camarazi într-un sanatoriu. La această grevă s-au asociat chiar și camarazi bolnavi, deși ei fuseseră scutiți de a participa la ea. Camaradul Leonties se ridicase abia de pe patul de boală, unde a suferit trei luni de icter negru. După ce a trecut greva, mi-a spus că a fost salvarea lui, deoarece postul a scos și ultimele otrăvuri din corp. În timpul celor cinci zile de grevă a foamei, legionarii au arătat că pot să ridice și randamentul muncii lor, bătând toate recordurile la repararea de binocluri. Pentru camarazii bolnavi de tuberculoză rezultatul grevei a fost negativ, pentru cei ce-au făcut-o însă ea a însemnat o

biruință legionară și mai ales o biruință a legionarului asupra lui însuși.

27) *Bombardamentul*

O zi grea și totodată una dintre ultimele noastre zile petrecute în lagărul din Buchenwald a fost ziua de 23 August, ziua capitulării României. A doua zi, la 24 August 1944, **Americanii au bombardat lagărul de concentrare Buchenwald, cu intenția de a-i curăța pe legionari, pentru a nu lua conducerea țării și a continua lupta de apărare contra bolșevismului. Nu-i interesa că în lagărul Buchenwald trăiau zeci de mii de prieteni ai lor, comuniști, socialiști și democrați, toți dușmani ai lui Hitler. De dragul nimicirii a 400 de legionari, marii democrați de peste Ocean erau oricând gata să-și jertfească câteva zeci de mii din cei mai buni prieteni ai lor. Dar Dumnezeu n-a vrut să le îndeplinească planurile, căci tocmai pe noi bombardamentul ne-a nimerit mai puțin. În timp ce noi am avut cinci camarazi morți, prietenii lor au avut mii.**

Câteva minute înainte de începerea bombardamentului, vine la noi plutonierul Massowski, care se ocupa cu administrarea lagărului nostru din Fichtenheim, și ne comunică faptul că s-a dat alarma de bombardament și deci, trebuie să ne ascundem în barăci. Adăposturi contra bombardamentului nu aveam. Am intrat cu toții în barăci. În același moment a și sosit primul avion și s-a rotit deasupra barăcilor noastre, lăsând un fel de fum și prima bombă. Tocmai la fereastra barăcii unde locuiam eu a căzut ceva, făcând mare zarvă. În timp ce eu săream pe geam, să văd ce s-a întâmplat, vine primul val de

La fabrica de avioane Heinkel – Hala 64. La stânga autorul amintirilor. Rostock 1942.

avioane, aruncând zeci de bombe. Una a căzut chiar în mijlocul curții, schijile împrăștiindu-se în toate direcțiile, așa că nu mai puteam fugi mai departe. Am băgat capul sub un scăunel, peste care dădui din întâmplare, când deodată apare de undeva Brăilă și trage scăunelul peste capul său. Pământul se clătina sub noi, de parcă ar fi fost cutremur și era întuneric beznă din cauza fumului de bombe și a prafului stârnit din aruncarea de pământ în aer. Am scăpat de primul val de bombe și am sărit într-un șanț plin de apă și de camarazi. Cu această ocazie, m-am rănit într-o sticlă și de aceea am fugit să mă adăpostesc iar în baracă. În același timp a venit al doilea val de avioane. Din cauza unei bombe căzute lângă baracă, aceasta s-a prăbușit. Scândurile au căzut peste mine, iar pietrele aruncate de puterea exploziei au căzut la rândul lor peste scânduri. Camaradului Gorănescu, de lângă mine, îi rupsese piciorul și răcnea de durere. Eu îmi făceam cruce și înghițeam pământ. Făcând o sforțare supraomenească, am reușit să ridic ceva lemnărie de pe mine și să ies afară din capcană. Apoi o luai la fugă spre pivnița în care se găsea cuptorul de încălzire a bărăcilor, unde dădui peste zeci de camarazi înghesuiți unii peste alții, ținându-și mâinile peste cap, pentru a se apăra de pietrele ce sbârneau în toate direcțiile. Unii răcneau de durere, alții erau morți. Au mai trecut încă o serie de avioane și iadul a luat sfârșit. Paznicii au fost trimiși toți în lumea lui Dumnezeu, așa că legionarii au părăsit Dumbrava Pinilor, unii dintre ei ajungând chiar să dispară. Rezultatul: cinci camarazi morți; inginerul Ion Graur, farmacistul Voinea, avocatul Călin, studentul Papanace și Zaharia Duhul, cât și o mulțime de camarazi răniți greu și alții mai ușor. Între primii îmi amintesc pe Anton Gorănescu, Ing. Aurel Ionescu, Vică Negulescu,

Traian Bogdan, etc. Între uşor răniţi au fost: Ghiţă Costea, Capsâz, Tănase Iatan etc.

După ce a trecut prăpădul, ne-am repezit să salvăm lucrurile noastre din barăcile care luaseră foc. Ajungând la baraca noastră, am constatat că o parte din ea se prăbuşise tocmai pe prăvălia de aprovizionare a noastră, ***în care ţineam ascuns şi aparatul de radio, care ne informase asupra situaţiei din lume şi a cărei posesiune, dacă se descoperea, se pedepsea cu moartea.*** Numai o mică parte dintre legionari ştiau de existenţa lui, între care Dr. Dumitru, comandantul nostru, Virgil Popa, Hojbotă, Găină şi eu. ***Aparatele celelalte ne fuseseră confiscate, deoarece grupul ce se despărţise de noi ne-a denunţat nemţilor că ascultam posturile străine.*** Din întâmplare, Massowski, care venise între timp, a zărit şi el aparatul, dar – mare minune – n-a scos o vorbă şi nu l-a confiscat. Se vede că avea momentan destule pe capul lui. După bombardament, comandantul Dr. Dumitru i-a cerut colonelului Pister să-i înlesnească o întâlnire cu Horia Sima, şeful Mişcării. Colonelul i-a replicat că Horia Sima se găseşte la ora asta în cartierul general al lui Hitler şi că toţi camarazii din Buchenwald vor pleca în curând spre Viena în calitate de oamenii liberi. Aşa s-a şi întâmplat după 4 zile. Am plecat într-un tren special, bucuroşi că vom putea ajunge din nou să ne vedem ţara. La Viena lucrurile luaseră însă o altă întorsătură. În urma actului infam de capitulare din 23 August, Rusii ocupară în scurtă vreme întreagă ţară, aşa că noi nu mai puteam să ne întoarcem.

Moartea lui Gigi Bădulescu în Buchenwald.
August 1944.

CAPITOLUL V

DIN LAGĂR PE FRONT

28) *Din nou la Viena*

La Viena am fost încartiruiți pe la hoteluri și am primit pașapoarte în regulă, cu care ne puteam mișca liberi în toată Germania. Între timp sosiseră o mulțime de refugiați din România, între care și mulți legionari. Bombardamentele aveau loc în fiecare zi și ne aminteau de teribilul măcel din Buchenwald. Într-o duminică mă găseam cu Zelea în drum spre biserică, când deodată pornesc să urle sirenele. Cu gândurile la scenele din Buchenwald, alergăm să ne adăpostim sub o poartă. Văzând o pivniță în apropiere ne îndreptăm imediat spre ea, dar în același timp ne răzgândim și o luăm mai departe spre alt adăpost, într-o clădire. După bombardament, nu ne-am mai dus la biserică, ci am luat-o înapoi spre hotel. Mare ne-a fost mirarea, când am observat că o bombă căzuse chiar peste adăpostul unde voiam întâi să intrăm, intrând pe geam în pivniță și distrugând totul împrejur.

Puțin după aceea, comandantul a convocat o întrunire a legionarilor din Viena în edificiul Porhaus și ne-a vorbit de situația războiului. S-a lansat apelul guvernului Român

către țară, s-a început școala echipelor de parașutiști, s-a organizat o armată națională sub conducerea Generalului Platon Chirnoagă, recrutată din Românii liberi de prin Germania și din prizonierii români de război. Unii camarzi au plecat spre Ungaria, sperând că totuși vor putea face ceva în țară, însă fără nici un rezultat. **Trupele germane nu mai erau în stare să țină frontul, iar Rușii înaintau mereu.** O echipă de trei legionari, sub comanda lui Leontinaș, ceilalți camarazi fiind Zelea și Popinciuc, au plecat cu misiunea din România în restabilirea relațiilor de încredere și prietenie cu poporul român. După două săptămâni de așteptare zadarnică în Budapesta, s-au întors la Viena.

29) *La armata națională*

Cât timp am stat la Viena am căutat să uităm necazurile din Buchenwald vizitând orașul împreună cu prof. Gavril Ionescu, Niculae Mălinaș, Mircea Orenovici și Matei Hajbotă. Ne urcam în fiecare zi pe Kalenberg, unde era un restaurant la care mâncam zilnic. Dar această stare de odihnă n-a durat mult, căci în curând am fost repartizați la diferite misiuni și ne-am despărțit. Gavril Ionescu a plecat în misiune la Berlin. Hojbotă și cu mine la Oranienburg, la o școală de pregătire a parașutiștilor pentru a pleca apoi în țară, condusă de Virgil Popa și Ovidiu Găină. Mai târziu am fost chemați din nou la Viena și, după ce am stat de vorbă cu Comandantul, am fost repartizați la armata națională în curs de formare. Am plecat spre armata națională, cu grupa lui Ilie Smultea, din care făceau parte și frații Monoranu cât și alți camarazi, ale căror nume îmi scapă.

Călătoria nu era ușoară, deoarece Americanii bombardau gările și trenurile sau mitraliau pe unde puteau. În sfârșit am ajuns la Breslau, unde am înoptat. Acolo am primit de la Nemți provizia pe 2-3 zile, deoarece mai aveam mult de călătorit cu trenul și chiar pe jos. A doua zi am pornit mai departe spre regimentul în care trebuia să ne încadrăm. Mergeam în necunoscut, morți de obosiți. Smultea, care era un bun cântăreț, ne mai distra cu doinele lui, și ne punea și pe noi să cântăm ce știam fiecare și cât puteam. Am ajuns la Grosskirschbaum, de unde mai târziu, am fost readuși în Austria, la Kaufholz mai întâi și apoi la Döllersheim.

În ziua Arhanghelului Mihail am ajuns în Döllersheim. Am fost repartizați pe bărăci și pe batalioane și ne pregăteam de iarnă, căci timpul era înaintat și începea frigul. Eu am fost repartizat la batalionul I, în compania sublocotenentului Dobrescu Valeriu. În aceeași companie serveau și camarazii Rădulescu, Caraiani și Nelu Păunescu. Majoritatea ofițerilor erau recrutați din fostele cadre trimise de Antonescu pentru specializare în Germania și prinse de capitulare în străinătate. Oamenii aceștia au făcut mari eforturi ca să-și amalgameze sufletul cu al nostru. Cu comandantul companiei noastre, Dobrescu, am avut cei patru legionari din companie o discuție lămuritoare asupra relațiilor dintre ofițeri și legionari. Ne-am dus la dânsul în birou și i-am spus amănunțit cum vedeam noi lucrurile. **Întâi de toate i-am explicat că armata națională a însemnat pentru acești bieți soldați eliberarea din lagărele de prizonieri, care încă erau pe cale să moară de foame și de alte mizerii, ba chiar să fie împușcați; că noi cu dânșii nu vom fi în stare să eliberăm țara românească, dar că ei reprezintă, așa cum sunt, un simbol de luptă al neamului românesc**

împotriva comunismului până la ultima sa putere de rezistență, în timp ce alții l-au predat cu ușurință și de bunăvoie în mâinile sale. I-am mai spus că soldații, pentru ca să înțeleagă această misiune, trebuie să-i înconjurăm cu dragostea noastră și să le arătăm că le prețuim jertfa și-i considerăm camarazii noștri de luptă, cu aceleași drepturi și datorii, egali în toate cu noi. Că la disciplina militară, care e inatacabilă, trebuie să se adauge și frățietatea între toți românii. Sublocotenentul Dobrescu ne-a înțeles pe deplin. Atmosfera era bună în armată, cu toate că frontul nu era departe de Viena. Mi-aduc aminte cum treceam dimineața cu compania cântând de răsunau văile. **Lumea ne privea și mirată și tristă, pentru că nu mai avea nici o speranță să câștige războiul.**

Mi-am cerut voie de la sublocotenetul Dobrescu să plec la Postdam, pentru a aduce de acolo niște cărți legionare pe care le depusesem la un camarad, ca să organizăm o bibliotecă pentru soldați. Deși călătoria a fost foarte grea, din cauză că trenurile erau bucșite de lume și de soldați – la Berlin m-a mai prins un bombardament groaznic –, am reușit să mă întorc câteva zile mai târziu cu cărțile și cu ceva lucruri pentru împodobirea pomului de Crăciun. La întoarcerea mea de la Berlin, sublocotenetul Dobrescu adună într-o bună zi compania și după ce îi arată o carte ce-o purta la subțioară, începu să citească din ea trupei despre mișcarea legionară (era cartea Căpitanului "Pentru legionari"). Apoi face în fața tuturor mărturisirea că ei au fost tineri și că nimeni nu le-a vorbit de bine, ci numai de rău de Căpitan și de legiune. El recomandă însă soldaților să citească cu toții această carte, în care găsesc tot ce vor să știe despre Legiune și Căpitan. Cu acest om m-am împrietenit de atunci și am rămas cu cele mai bune amintiri despre dânsul.

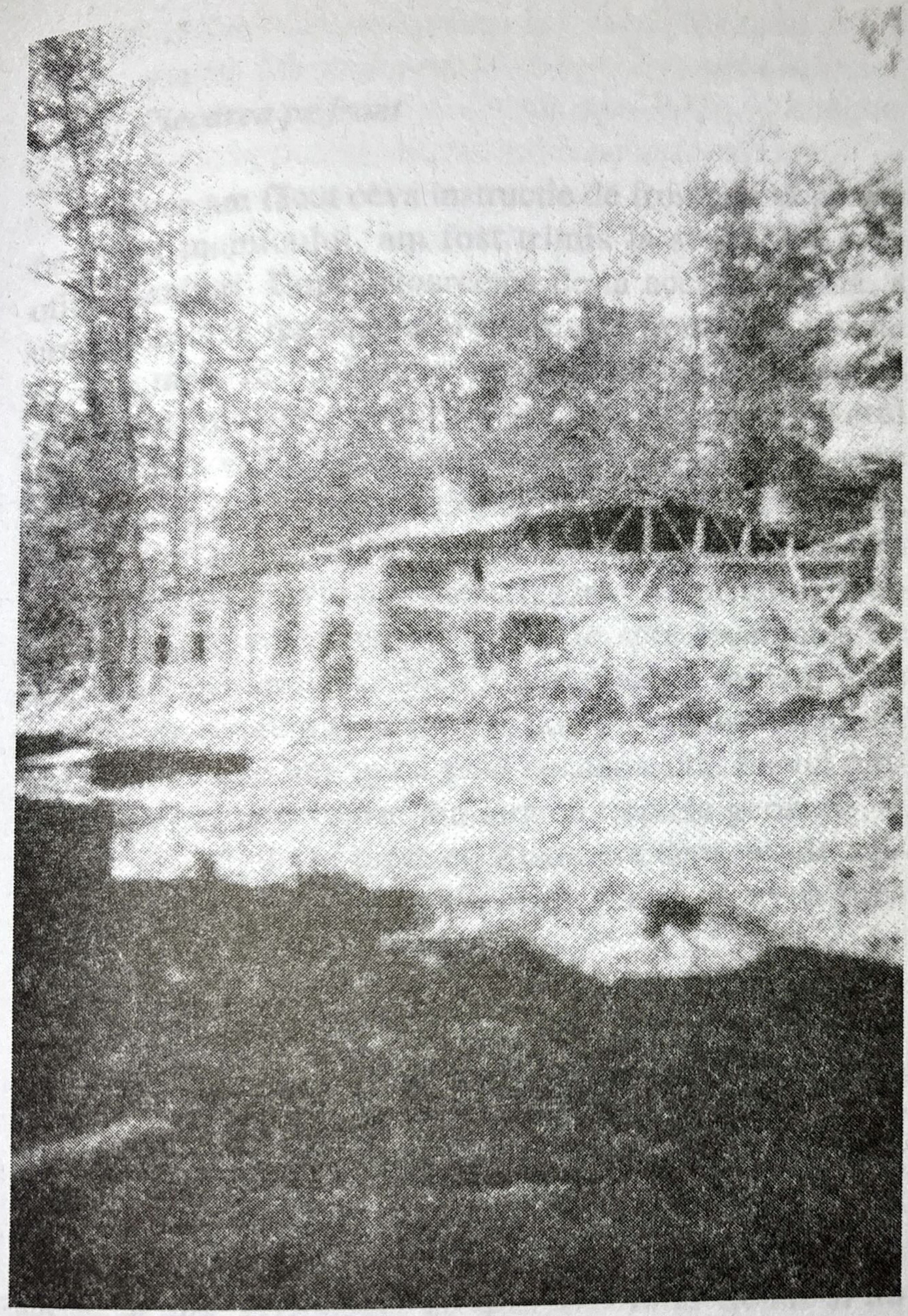

O baracă lovită de bombe în Buchenwald.
24 August 1944.

30) *Plecarea pe front*

După ce am făcut ceva instrucție de front, ca să putem face față inamicului, am fost trimis la școala de subofițeri sanitari. După întoarcerea de la această școală, a urmat plecarea regimentului nostru pe front. Era tocmai de ziua mea, în 15 Februarie, când ne-am îmbarcat în spre nord. Înainte de plecare, ne vorbise comandantul armatei naționale, Generalul Platon Chirnoagă, pe care l-am văzut atunci pentru prima dată. Ajunși la Stettin, am așteptat acolo până a doua zi dimineața, când am fost atacați de niște avioane rusești, fără ne pricinui vreo pagubă. Apoi am plecat mai departe spre localitatea de destinație. Mi-amintesc încă foarte bine că soldații erau cuprinși de o anumită neliniște, poate și pentru faptul că mergeam de zile întregi cu țintă necunoscută. Elevul plutonier Blaga, care venise din țară cu treptele germane, și a căzut mai târziu în luptă cu Rușii, era deosebit de agitat, deși era un legionar de elită. Cred că avea presimțirea că va cădea în luptă.

Pe la orele 7-8 dimineața am ajuns la localitatea Stargard. Înainte de a intra în localitate, trenul a oprit brusc pe pod, deoarece apăruseră la orizont 6-7 avioane rusești de tip Stormovici. Pe sub pod trecea un pârâu iar deoparte și de alta a pârâului se întindea o pădurice. Soldații și ofițerii s-au refugiat fie sub pod fie în pădurice fie în apă. Mi-aduc aminte cum Dr. Apostolescu sărise în apă. Avioanele au mitraliat întâi trenul și au aruncat snopi de grenade pe el. Pe tren erau instalate mitraliere antiaeriene, însă soldații care trebuiau să tragă cu ele, probabil neinstruiți suficient sau surprinși de atac,

le-au lăsat în părăsire și au fugit și ei. Văzând Rușii că nu există nici o apărare în tren, s-au dat asupra noastră trăgând în pădurice și apă.

Atacul acesta ne-a cauzat multe pierderi în morți și răniți. Dr. Apostolescu, Grațian și cu mine nu mai pridideam cu pansarea răniților. Nu numai Românii au avut pierderi, ci și Nemții ce călătoreau cu trenul nostru. Mi-aduc aminte de un soldat german ce-și pierduse piciorul. I-am pus împreună cu Mitică Popa o proptea de lemn ca să se țină la un loc. Un ofițer de-al nostru era greu rănit și cerea un pistol ca să-și ia viața din cauza durerilor. Ordonanța sublocotenentului Dobrescu, un băiat bun ce ne distra cu câtecele sale moldovenești de dimineața până seara, zăcea și el mort. De dimineața și până seara am tot bandajat și am trimis pe cei grav răniți la spitale, ceilalți mai ușor răniți au plecat mai departe. Noi, sanitarii, am rămas în oraș cu răniții și abia după ce ne-am terminat misiunea, am luat-o pe jos spre regiment.

Cum mergeam pe șosea împreună cu Dr. Apostolescu, Grațian și încă un camarad, să fi făcut între timp vreun kilometru de drum, apar deodată avioane rusești. În loc să ne culcăm în șanț, am luat-o la fugă spre niște case, aproape de șosea. Avioanele s-au luat după noi și au început să mitralieze. Noi fugeam împrejurul casei deoarece ușa era încuiată cu cheia. Când am văzut că nu-i de joacă cu avioanele, am spart geamul, am băgat mâna înăuntru și am reușit să deschid ușa. Am intrat repede în casă și de acolo în pivniță. Tovarășii crezând că și-au făcut datoria, au plecat. Casa era părăsită de proprietari, din cauză că se așteptau la venirea Rușilor, însă alimente se găseau destule. Dr. Apostolescu însă zice: "Mă tată, nu vă atingeți de nimica, eu am în traistă niște pâine, facem un ceai și plecăm mai departe!" După ce ne-am liniștit puțin

stomacul, am plecat cu începutul întunericului, fără grijă de a fi atacați de avioane și am ajuns la locul unde era cantonat regimentul. Aici n-am stat prea mult. Se zvonea că vom fi înconjurați de Rușsi și că vom ajunge din nou la Rostock și la Marea Baltică, pe care le-am părăsit cu intrarea noastră în Buchenwald. Băieții, îngrijorați de teama de a cădea prizonieri la Rușsi, erau triști; de aceea toți aveau intenția să ne strecurăm spre zona americanilor, de unde ne așteptam la mai puțin pericol. Într-o zi, în poziție pe Oder, a venit ordinul să plecăm în altă parte. De data aceasta am luat-o din loc noaptea și ne-am continuat drumul a doua zi, fiind atacați din nou de avioane. Soldații de la apărarea antiaeriană a trenului au primit ordin să nu părăsească mitralierele; altfel vor fi condamnați la moarte și împușcați. Făcându-și de astă dată datoria, n-am suferit nici o pierdere, deoarece ori de câte ori se apropiau avioanele, erau puse pe fugă de mitraliori.

31) *Schwed an der Oder.*

După o călătorie destul de lungă, am ajuns în orașul Schwed an der Oder, un orășel mai mare, unde am stat mi se pare o zi. A doua zi am intrat pe poziția ce ni se fixase pe o insulă a Oder-ului, în fața satului Gatov. Pe partea cealaltă a Oder-ului erau Rușii.

Companiile de Români aveau de susținut poziții diferite și se găseau sub comanda sublocotenenților Bărbulescu, Costăchescu, Dobrescu, Mitică Popa, Ceaușescu, Iordache, Ion Potecașu și a căpitanului Dreve și Opriș Niculae; de ceilalți nu-mi amintesc. În orice caz toți acești ofițeri și-au făcut datoria până la sfârșit, așa cum

cereau timpurile de atunci. Cu inamicul nu am luat contact, decât prin mijlocirea echipelor cari treceau Oder-ul pentru a face incursiuni la inamic. Atunci a căzut, după cât îmi amintesc, elevul plutonier Blaga. Toată activitatea se reducea la schimburi de foc de artilerie. Mai ales ne atacau cu branduri când treceam cu bărcile în sat ca să aducem alimente și alte lucruri necesare. Am trecut și eu de multe ori cu barca în sat, unde era de serviciu camaradul Șorici, care zicea că face armata la călărași cu schimbul. Când mă întorceam din nou pe poziție și treceam prin sat, copiii se luau toți după mine până la Oder, știind că eu le dau bomboane. Acestea le primeam de la Șorici anume pentru copii. De multe ori mă chemau să-i pansez pe răniți, deoarece din când în când aruncau Rușii câte o bombă și peste sat. La trecerea Oder-ului cu barca, și-au pierdut câțiva soldați viața.

Cred că am stat pe insulă cam o jumătate de lună.

32) *Prăbușirea Germaniei și soarta noastră.*

Într-o bună zi ne-am trezit însă că ne dezarmează Nemții și ne lasă doar niște arme de apărare contra tancurilor. S-a alcătuit un batalion de muncă sub comanda Căpitanului Dreve, iar noi ceilalți am rămas cu Căpitanul Opriș ca unitate de luptă. Eu rămăsesem la serviciul sanitar cu Apostolescu și Grațian. A venit ordinul să ne retragem în direcția Vest. Retragerea se făcea cu mari greutăți, deoarece Nemții intraseră în debandadă. În localitatea Eberswalde am dat peste niște ofițeri beți din "Wehrmacht", ce-și făceau de cap și umblau însoțiți de niște Italieni ce le cântau din mandolină. Noi ne-am dus la ei și le-am confiscat armele din mașină, deoarece nu

aveam cu ce să ne apărăm în caz de nevoie. Între timp au sosit niște ofițeri din SS și au scos pistoalele să-i împuște. Numai stăruința noastră i-a lăsat în viață. Retragerea a continuat mai departe, deoarece inamicul nu mai întâmpina nici o rezistență.

La Oranienburg trupele noastre au mai luat contact cu inamicul, fără a suferi nici o pierdere, apoi ne-am retras spre Neurupp. Aici era mare învălmășeală. Rușii erau aproape de noi, Nemții fugeau, alții se ocupau cu aruncarea în aer a unor avioane noi dintr-o pădurice, deoarece nu mai aveau benzină și nu voiau să le lase intacte în mâna Rușilor. Noi am luat-o mai departe spre Perleberg, unde am ajuns noaptea și am dormit într-un grajd de vite. Eu mai eram cu câțiva soldați, cu care mă rătăcisem de companie din cauza pansării unor răniți ce fuseseră mitraliați de avioanele rusești. Gazda ne-a ospătat cu ce a avut și apoi ne-am culcat în ieslele vitelor, care ne încălzeau cu răsuflarea lor, ceea ce ne făcea mare bucurie. În aprilie nopțile erau destul de reci și oboseala ne făcea să ne fie și mai frig. Credeam că o să putem să rămâneam acolo câteva zile să ne odihnim, când, în zorii zilei, vine gazda și ne anunță că rușii sunt în apropiere, că Hitler și-a luat viața și Dönitz i-a luat locul. Gazda ne-a mai dat ceva lapte să mâncăm ca să ne mai întărim, deoarece aveam de mers încă mult până în zona americană, unde vedeam scăparea noastră.

Am pornit din nou pe drumurile bucșite de lume. Cei mai mulți plecau spre Vest, alții însă spre Est. Cei ce plecau spre Est, ziceau că și în Vest sunt Rușii. Se vede că erau comuniști și voiau să ne inducă în eroare. Tot mergând pe șosea, am ajuns niște camioane în care se găseau camarazi de-ai noștri. Tânărul Fleșeriu, acum în Argentina, mergea pe o bicicletă, sperând să ajungă mai

repede la Americani. După un kilometru de drum, văd în șanț un om desfigurat. Mă aplec asupra lui și-l recunosc pe tânărul Fleșeriu. O mașină în viteză l-a aruncat de pe bicicletă. L-am pansat și urcat în mașină, pornind mai departe. La vreo jumătate de oră de mers, vedem un orășel în fața noastră și întrebăm pe niște drumeți cum se cheamă și dacă sunt acolo Americani. Era vorba de orașul Ludwigslust, în care se găseau într-adevăr trupele americane.

33) *În lagăr american.*

Noi eram încă îmbrăcați în haine militare, iar în spatele nostru se auzeau tunurile rusești. De aceea la întrebarea lui Fleșeriu: "Ce ne facem, camarade Ciuntu?", i-am răspuns că nu avem altă soluție decât de a merge înainte, cu atât mai mult cu cât voiam să-l internez undeva într-un spital, fiind grav rănit la cap. Mașina și-a continuat drumul, iar noi am fost luați în primire de Americani la marginea orașului. Îndată am fost percheziționați, să vadă dacă n-avem pistoale. Eu uitasem la mine o grenadă, însă din fericire n-au dat peste ea. Îndată ce mi-au dat drumul, am ascuns grenada în pământ, apoi l-am dus pe Fleșeriu la spital. Acolo l-au luat în primire, spunând că va trebui să meargă la alt spital ce cade în mâna Rușilor. I-am spus: "Vezi de te pansează bine, și apoi ia-o din loc și vin-o după noi!". Așa a și făcut, iar seara se găsea din nou în mijlocul nostru. Americanii ne-au adunat pe toți pe un platou mare, fără să se îngrijească prea mult de paza noastră, în timp ce alți prizonieri americani eliberați din lagărele germane, zbierau ca niște fiare la noi, mai-mai să ne linșeze. Că am ieșit și noi nu demult din

lagărul de concentrare Buchenwald și că nu le făcusem în viață și nici măcar nu le purtasem un gând rău, nu ne-ar fi putut crede în ruptul capului.

Acolo în lagăr ne-am regrupat, regăsind mulți camarazi de-ai noștri, între care și pe Ică Tănase. Se făcuse între timp noapte. Lagărul era plin de mii de prizonieri, Români, Nemți, soldați și civili, care fugeau de comuniști. Lumea cânta împrejurul unor focuri, de bucurie și de tragedia care a dat peste toți. Dar ce puteam noi face? Trebuia să ne lăsăm în voia sorții. A doua zi dimineața Americanii dau ordinul ca toată lumea să se îndrepte spre Elba, ei având dispoziția să predea acel teritoriu Rușilor. Oamenii nici nu erau păziți, ci trimiși pur și simplu cu camioanele spre Elba. În drum, îl văd deodată pe Grațian mergând în civil pe jos. Nu-l văzusem de când făcusem serviciul saitar cu dânsul la companie. Când mă zărește, mă întreabă dacă vreau să merg cu dânsul. I-am răspuns că îndată ce vom ajunge la Elba, mă voi da jos din camion și voi pleca cu dânsul. Ajuns la Elba, cam pe seară, îi spun lui Ică Tănse că m-am hotărât să plec cu Grațian, deoarece nu mai vreau să ajung din nou în lagăre de concentrare. Eu aveam cu mine niște haine civile, primite de la o nemțoaică. Tănase îmi răspunde că pot face ce vreau, el însă trebuie să rămână deoarece nu poate să lase pe ceilalți soldați cu prizonierii, cu toate stăruințele mele, deoarece nu voia să se despartă de Tănase. M-am dat jos din camion, am intrat într-o șură cu paie, unde mi-am schimbat hainele și am ieșit din nou la drum.

Americanii au dispus apoi despărțirea civililor de militari și astfel mă găseam deodată separat de camarazii mei. Gândul la Buchenwald m-a determinat să fac tot posibilul să nu mai ajung în lagăr. Am dormit noaptea în

niște șure, iar a doua zi am primit ordinul să ne urcăm în camioane pentru a trece Elba. M-am agățat de un camion, iar Grațian de altul și așa am trecut Elba. Pentru un moment l-am pierdut pe Grațian, dar deodată îl văd din nou mergând pe jos. M-am dat și eu jos din camion și am luat-o împreună cu dânsul pe jos până am ajuns la Lauènburg în zona engleză.

Trenuri nu mai circulau și nici lume prea multă nu mai vedeai pe șosele. Aici ne-au oprit niște patrule engleze, ne-au ordonat să ne punem în șir și apoi ne-au întrebat pe fiecare de ce naționalitate suntem. Erau cu noi tot felul de naționalități: Francezi, Olandezi, Belgieni etc. Când au ajuns la noi și au auzit că suntem români, au început să strige: "Rumanian, fascists, Antonescu!" Dar Grațian strigă de colo: "No, no fascists – democrats!". Între timp sosește un camion cu altă lume, îl oprește și dau ordin să ne ia și pe noi. Ne-au făcut un bine. Am mers o bucată de drum și s-a făcut noapte. Am dormit în niște grajduri, iar a doua zi am pornit din nou la drum. Ținta noastră era să ajungem la Hamburg. Pe drum întâlneam regimente întregi de prizonieri germani, soldați, ofițeri, duși spre lagărele americane. Nu se vedea pe șosea nici țipenie de om, în afară de noi cu ranițele în spate. Din când în când întâlneam patrule de englezi ce ne identificau și ne lăsau mulțumite cu pașapoartele noastre eliberate la Viena de către "Gestapo". Noi eram fericiți când auzeam o.k. Îl vedeau pe Grațian cu pălăria mare neagră și aerul de preot, chiar dacă nu-și putea dezvălui identitatea. Așa am mers câteva zile până am ajuns din nou la Elba, cu intenția de a intra în Hamburg.

34) *La Hamburg în căutarea unui adăpost*

La 8 Mai Nemții capitulează. Sentinelele de la pod nu ne-au lăsat să intrăm în oraș. Ne-am dus la un neamț de lângă pod și l-am rugat să ne lase să dormim la el. Bucuros ne-a invitat în casă, dar când eram gata să ne facem comozi, ne-a scăpat vorba că am fost soldați. Atunci gazda repede ne-a poftit să părăsim casa, deoarece se temea de Americani. Ne-am întors din nou la pod și am dormit peste noapte între niște dărâmături, împreună cu altă lume ce voia să intre în Hamburg.

A doua zi sentinelele ne-au spus să așteptăm mai departe. Nemai având ce mânca, ne-am dus la autoritățile locale și le-am spus povestea noastră. Ele și-au făcut milă de noi și ne-au dat cartele de alimente. Așteptam de 3-4 zile fără să putem intra în oraș, dar chiar și persoane originare din Hamburg nu aveau voie să intre și așteptau ca și noi.

Într-o zi facem cunoștința unei doamne și a unei domnișoare, surori, având-și cea dintâi bărbatul, ofițer de SS, într-un lagăr de prizonieri din Hamburg; voiau și ele să intre în Hamburg ca să viziteze niște rude. Văzând că trebuia să aștepte atâta, s-au hotărât să plece înapoi acasă și ne-au chemat și pe noi, spunând că tatăl lor are o mare moșie și că am putea să ne câștigăm existența lucrând pe ea. Am acceptat propunerea, pentru că altă socoteală mai bună nu se arăta și am pornit cu doamnele spre casa lor. La un podulet, am fost însă opriți de o patrulă de englezi și identificați. Când le-am spus Englezilor că suntem Români, repede ne-au ordonat să ne suim în camion, în timp ce binefăcătoarele noastre puteau să plece spre casă.

Ne-am despărțit cu părere de rău; ne întrebam acum

ce vor Englezii să facă cu noi și făceam iarăși planuri de evadare. La un post al lor, ne-au pus diferite chestiuni. Din întâmplare era și un Belgian acolo, cu care ne puteam înțelege. Dânsul ne recomanda să ne întoarcem în țară, dat fiind că războiul s-a terminat. "Dumneata poți să te întorci că ai țara liberă, dar a noastră e ocupată de bolșevici!" i-am răspuns noi. Mai păstrasem la mine câteva fotografii legionare și altele cu niște ofițeri SS, pe care le făcusem când am fost trimis cu mai mulți soldați la o casă de odihnă din orașul Angermünde, pe vremea când ne găseam pe Oder. Mă temeam să nu-mi facă o percheziție corporală. De aceea am profitat de un moment când mă găseam singur și le-am distrus cu mare părere de rău.

Către seară, ne-au invitat să ieșim în stradă unde ne aștepta un camion. I-am atras atenția lui Grațian că la prima ocazie trebuie să sărim din mașină și să ne ascundem, deoarece ei vor să ne trimită în țară. Dar camionul pleca tocmai în direcția în care voiam chiar noi, spre Hamburg. Trece podul pe care noi în zadar am încercat zile întregi să-l trecem, intră în oraș, cotește pe mai multe străzi și se oprește în fața unui lagăr mare, plin de toate naționalitățile. Ne-au poruncit să ne dăm jos din camion și să intrăm în lagăr, deoarece aici ar fi locul nostru. Noi am intrat, dar ne-am ținut tot mai mult pe lângă poartă. La propunerea lui Grațian, ne-am luat din nou ranițele și ne-am strecurat încetinel din nou în stradă. Cum era multă lume și începea să se întunece, se putea trece neobservat de sentinele. Cum după orele 7 seara era interzisă orice circulație pe străzi, ne-am băgat între niște dărâmături. Grațian a plecat pentru câteva minute să caute o casă unde ne-am putea adăposti până la ziuă și a găsit din fericire. Am fost poftiți în casă de

un domn și o doamnă. Stăpânul casei ne-a asigurat că ei n-au fost național-socialiști, că el a fost marinar și ca atare știe ce înseamnă să fii străin în țară străină. Când ne-au mai arătat și camerele, spunând: "Asta-i camera dumitale, asta a prietenului", mie nu-mi venea să cred că afacerea e curată, și-mi ziceam că trebuie să fie vreun banc de-al popii. Stăteam acuma la ei cam de o săptămână, în care timp gazda se interesa să ne caute și de lucru.

Într-o zi însă Grațian se hotărî să plece singur la soția camaradului Graur, care murise în bombardamentul din Buchenwald. Ea locuia la vreo 30-40 km distanță de Hamburg. Trecuseră trei zile de când plecase și eu îmi făceam griji de soarta lui crezând că a fost arestat de Englezi. Într-o bună dimineață sosește însă și-mi spune că d-na Graur i-a făcut propunerea să plecăm amândoi la dânsa, căci ne va găsi de lucru. Ne-am despărțit cu mare părere de rău de gazdele noastre, și am plecat la d-na Graur.

35) *La munca câmpului în Reinbek*

Doamna Graur ne-a primit cu toată bunătatea și după ce ne-am odihnit puțin, am plecat spre Reinbek. Bogătașul nostru avea o moșie mare și cum îi lipseau brațele de muncă, ne-a angajat cu plăcere. De la început trebuie să spun că nu prea eram obișnuiți cu astfel de lucru, însă cu vremea am devenit maeștri și noi. Eu când nu mă pricepeam undeva, îi spuneam moșierului. Acesta îl punea atunci pe Grațian să facă treaba, iar Grațian se răstea la mine: "Unde nu-ți convine lucrul, nu înțelegeai nemțește, dar cu fetele de pe câmp văd că te înțelegi perfect!" Așa glumeam și munceam. Până la urmă însă nu lăsam pe

nimeni înaintea mea nici la arat nici la semănat nici la prășit sau alte lurări de gospodărie.

Neamțului îi plăcea mult de mine. Numai una nu înțelegeau Nemții și anume de ce toate neamurile din Est, ca Polonezii, Ucrainienii, Rușii etc., trăiau bine în lagărele aprovizionate de Americani, fără să urnească un deget, în timp ce noi munceam ca boii. Pe când noi dormeam într-o șură cu paie, veneau în timpul nopții Polonezii, Ucrainienii și Rușii din lagăre și furau bogățașului vite, porci, găini și alte lucruri, fără să-i putem împiedica, deoarece ne-ar fi împușcat pe loc.

Între timp am răcit și îmbolnăvit greu de stomac. **Nu știu de unde aflase lumea că am luptat cu armata germană până în ultimele clipe. Toți erau revoltați că nu le-am spus până atunci de acest lucru. Pe loc am primit haine noi și camere de locuit mobilate, în timp ce până atunci am locuit prin beciuri, grajduri și șuri.**

Neștiind de soarta celorlați români, ne-am dus într-o zi la Hamburg, unde am dat peste consulatul român, care era recunoscut de aliați. Bătrânul consul Martin ne-a primit cu bunătate și ni s-a plâns de românii pe care i-a ajutat, eliberându-le pașapoarte și care, în schimb, îl prădau ziua în amiaza mare, încât a fost nevoie să se roage de ei să plece în altă parte ca să fure. La plecare, ne-a invitat să-l mai vizităm, însă timpul și distanțele nu ne-au mai îngăduit. Nu știu ce se va fi întâmplat cu el.

Munca la fermă fiind grea, Grațian s-a hotărât să plece spre Danemarca. Între timp, am fost vizitați de camaradul Vasile Basu și de doctorul Paulescu, care îl căutau pe Dan Iasinschi prin lagărele de prizonieri. Prizonierii români au fost însă trimiși în Belgia la muncă, așa că nu mai puteau fi recuperați. De la acești doi camarazi am aflat de soarta multor legionari și ne-a prins și pe

noi dorul de a porni în căutarea lor. Grațian și-a luat traista și a părăsit moșia prin august, în timp ce eu am rămas și în septembrie. Într-o zi încărcând un car de fân, am ridicat prea greu furca și mi-a plesnit ceva în spinare. Deodată m-am simțit în așa măsură paralizat că n-am putut să mă dezbrac singur. Am fost internat într-un spital din apropiere, a cărei conducere era norvegiană. Am avut o îngrijire foarte bună și într-o lună de zile m-am refăcut. Conducerea spitalului mi-a propus însă să mă țină internat până în primăvară, ca să-mi iau grija de câștigare a existenței pe un timp greu de iarnă. Eu ardeam însă de dorința de a-i vedea cât mai repede pe camarazi, după ce dr. Paulescu îmi spusese că Zelea ar fi cu Leontieș și Dragoș Hoinic în Austria, la Haag am Hausruck, lângă Linz. Ani de zile în Cernăuți și mai târziu pe toate drumurile legionare eu am trăit momente dureroase, dar și frumoase, împreună cu Zelea și Leontieș, și voiam de aceea să fiu din nou împreună cu dânșii.

În spital l-am cunoscut pe Moș Maxim, care zicea că a fost trimis din Bistrița de către Unguri la lucru în Germania și care voia să se întoarcă să moară în țară. M-a rugat cu lacrimi în ochi să mă îndur de el și să-l iau cu mine până la München la comisia de repatriere. Le-am mulțumit celor din spital pentru buna îngrijire, l-am luat pe Moș Maxim cu mine și ne-am suit într-un tren bucșit cu care am ajuns cam după o săptămână la München. La München am dat chiar la gară de niște Români ce ne-au indicat unde se găsește lagărul de repatriere. Ajuns în lagăr, am dat la poartă de fratele Arsin Gheorghe, pe care-l cunoșteam din Buchenwald, și care ne-a indicat conducerea lagărului. Șef era dl. Ighel Louis. Deci ne-am prezentat dânsului. Maxim a rămas în lagăr pentru pleca-

rea în țară, iar eu l-am părăsit imediat, după sfaturile d-lui Ighel, deoarece dor de țară aveam, dar nu de comuniști.

36) *Garnizoana de la Freising.*

Între timp am aflat că la Freising s-a înjghebat o garnizoană legionară și am plecat într-acolo. Aici am dat peste o mulțime de frați: Inginerul Velescu, Bucur Stănescu și Ion Stănescu, Ovidiu Târlea, Dumitru Crețu, Grațian și alții. Tot am uitat să-l întreb pe Grațian de ce n-a ajuns în Danemarca, cum îi fuseseră planurile.

Aici am luat informații de la camarazi de cum aș putea trece granița austriacă ca să pot ajunge la Zelea și Leonties. Mi-am luat bagajele și am plecat spre Freilassing, unde am tot încercat două zile la rând să trec granița pe negru, dar fără succes. M-am întors la Freising. Aici dormeam prin buncăre și gară. Situația asta nu putea dăinui la nesfârșit. De aceea m-am dus într-o bună zi la organizația de asistență internațională a refugiaților UNRRA și le-am cerut să mă înregistreze ca refugiat. Nu știu de ce religie era funcționarul care m-a anchetat, însă faptul că am fost deținut în lagărul de concentrare. Buchenwald i-a ajuns ca să-mi elibereze cartele de alimente și să mă trimită cu o scrisoare la primar, ca să-mi dea locuință în ordine. Văzând restul de camarazi succesul obținut de mine, s-au dus și ei la UNRRA, unde au fost puși în aceleași drepturi.

Prin octombrie 1945, am reușit prin intervenția unui german din România, ce trăise prin America și vorbea bine englezește, să intru în serviciul de aprovizionare al unei școli militare americane. Prin serviciul acesta, am îmbunătățit situația alimentară a camarazilor mei. Americanii făceau risipă enormă de mâncare, lăsând mesele

pline de alimente neatinse, pe care le adunam și făceam ce vream cu ele. De multe ori venea Petre Ponta de la mari depărtări ca să preia alimente adunate de mine pentru camarazii a cărei grijă o purta el. Afară de asta mă îngrijeam și de d-na Ponta și de mama ei, care trăiau în Freising. Între timp m-am întâlnit cu popa Virgil, Dr. Apostolescu, Laurian Țâlnariu și alți camarazi de luptă. După câtăva vreme a sosit mai întâi Zelea și apoi Leonties din Austria, cu intenția de a emigra de la München în America.

CUVÂNT DE ÎNCHEIERE

De la începutul acestor amintiri și până astăzi au trecut 34 de ani. De la ultimele, 22 de ani. Multe întâmplări au rămas definitiv îngropate în negura trecutului. Viața nu mi-a îngăduit să însemn pe hârtie și să păstrez amănuntele. Dar ceea ce am trăit intens, ceea ce am simțit când am suferit pentru Neam și ceea ce m-a umplut de fericire, când am văzut neamul reînviind și crescând în puteri, aceste date s-au încrustat adânc și pentru totdeauna în ființa mea și n-au avut nevoie de jurnal. Cred că lupta legionară ar fi putut avea pentru Neam o întorsătură fericită, dacă vechile partide politice și regele țării nu s-ar fi pus deacurmezișul Legiunii și n-ar fi progonit-o cum aproape nu găsești asemănare în istorie. Neamul ar fi putut fi scutit de dureroasa experiență, dacă ar fi ascultat din timp cuvântul Căpitanului. În ce mă privește, sunt fericit că l-am ascultat din primul moment când l-am auzit și l-am urmat credincios pe "muntele suferinței" prin "pădurea cu fiare sălbatice" și-l urmez și astăzi încă prin "mlaștina desnădejdii", ca să se împlinească întocmai voia lui Dumnezeu.

Windsor, Ont., Canada, Sept. 1966.

ANEXE

ANEXE

IN MEMORIAM CHIRILĂ CIUNTU

Îndrăznim să scriem câteva cuvinte despre camaradul Chirilă Ciuntu, comandant legionar, pe care l-am cunoscut și iubit ca pe un frate. Și ne cerem, de la început, iertare, dacă cuvintele noastre sunt prea palide pentru a reda cu adevărat portretul acestui legionar de elită.

Chirilă Ciuntu s-a născut sub stăpânire străină în comuna Tătărăuca Veche din județul Soroca (Basarabia) într-o familie de români care păstraseră și limba și dorul de a fi cândva împreună, din nou, cu Patria mamă România. Tatăl lui a murit în război și mama lui curând după aceasta (1924), așa că a fost crescut mai departe de bunica maternă pe care a iubit-o nespus de mult și de sora lui mai mare Elena. Cum situația economică a Basarabiei era foarte precară după alungarea rușilor care jefuiseră totul, tânărul Ciuntu a hotărât să plece la Cernăuți unde putea găsi un serviciu pentru a-și ajuta familia. Acolo trăiau unele rude ale părinților care l-au găzdit și l-au ajutat să-și găsească de lucru până la efectuara serviciului militar la Regimentul 8

Vânători. Aici la Cernăuți, puternic centru legionar, a cunoscut pentru prima dată Legiunea Arhanghelului Mihail căreia s-a devotat pentru întreaga sa viață. Era anul 1934 iar doi ani mai târziu Chirilă Ciuntu va intra în Corpul muncitoresc legionar, garnizoana Cernăuți, cu care prilej a și depus legământ legionar în fața comandantului Vasile Iasinshi. În acel an a lucrat cu legionarii la zidirea bisericii din suburbia Mânăstiriște.

Au urmat anul 1937 cu triumful la alegeri la Partidului Totul pentu Țară și apoi anii marilor jertfe (1938, când Corneliu Zelea Codreanu a fost ucis în noaptea 29/30 noiembrie și 1939, când elita legionară a fost executată din porunca regelui criminal Carol II).

Aceste evenimente nu l-au descurajat pe camaradul Chirilă Ciuntu ci l-a determinat să continue lupta. Și Dumnezeu a binecuvântat Biruința Legionară din 1940 și crearea Statului Național legionar. Un nou comandant trecea la cârma Legiunii Arhanghelului Mihail de care Chirilă Ciuntu s-a atașat pentru întreaga viață: **Horia Sima**.

Evenimentele care au urmat se știu: lovitura de stat a generalului Antonescu contra legionarilor și o nouă prigoană cu noi jertfe. Pentru legionari România devenise o țară indezirabilă. Așa că îl vedem pe camaradul Ciuntu refugiindu-se în Bulgaria, plecând de acolo în Austria și apoi în Germania unde se afla și Comandantul Horia Sima.

După trădarea de la 23 August a Regelui Mihai în convenienţă cu Iuliu Maniu, Dinu Brătianu și Titel Petrescu când România este oferită rușilor prin a fi bolșevizată, **Horia Sima spală această rușine prin formarea Guvernului Național de la Viena care continuă lupta contra invadatorilor roșii prin armata națională**

comandată de bravul general Platon Chirnoagă. Chirilă Ciuntu este printre primii care intră în această oaste creștină și îl vom găsi cu arma în mână pe Oder până la sfârșitul războiului (9 mai 1945).

De aici începe o adevărată odisee: Germania, Franța, Argentina și în fine Canada, unde se stabilește definitiv la Windsor, lucrând la Canadian Bridge Company timp de 25 de ani.

În paralel Chirilă Ciuntu continuă activitatea legionară asigurând legătura dintre garnizoanele legionare din diferitele orașe americane și canadiene și comandantul Horia Sima de la Madrid.

Participă la ridicarea Monumentului Moța Mariu de la Majadahonda, asigură tipărirea a numeroase cărți de doctrină și istorie legionară precum și difuzarea revistei "Tara și Exilul". În paralel este activ în comunitatea românească din jurul orașelor Windsor (Canada) și Detroit (SUA) foarte apropiate geografic. El este și unul din fondatorii Mânăstirii Sf. Nicolae din Detroit.

Comandantul legionar Chirilă Ciuntu a fost numit Vice Secretar legionar pentru America de Nord în 1972 de către Comandantul mișcării Legionare Horia Sima. În această calitate el activează până la 25 Octombrie 2000 când din cauza unei boli respiratorii este nevoit să ceară deslegarea lui din această funcție. Chiar așa, după aceasta, până la moartea lui la 6 martie 2002 el continuă să ajute activitatea legionară sub toate formele ei.

Înmormântarea a avut loc în Cimitirul Memorial Gardens (Windsor) slujba funerară fiind oficiată de Părintele Gheorghe Cârstea iar Profesorul Doctor George Roșculeț a ținut un frumos discurs elogiind calitățile de creștin și legionar ale decedatului.

Retipărirea acestei cărți este un omagiu adus Coman-

dantului Legionar Chirilă Ciuntu de cei care l-am cunoscut și iubit.

Fie ca generația tânără să ia exemplu de la o viață consacrată lui Dumnezeu, României și Legiunii Arhanghelului Mihail. Requiescat in pace!

Garnizoana legionară din Statele Unite

CUM L-AM CUNOSCUT ȘI URMAT PE COMANDANTUL MIȘCĂRII LEGIONARE, HORIA SIMA

Chirilă Ciuntu

A evoca prezența Comandantului în viața mea îmi pare lipsit de modestie, cu toate că raporturile se voiau limitate, din poziția de soldat la superiorul său. Păstrând însă dimensiunea umană acolo unde intervine spiritul legionar al dragostei, apropierea înlătură orice obstacol, orice barieră impusă de ierarhie, rămânând doar relații de la om la om.

Pe Căpitan l-am cunoscut doar câteva frânturi de timp, pe câtă vreme pe Comandant, nu numai că l-am cunoscut, dar am și colaborat cu el o viață întreagă, având responsabilități importante, atât în cadrul Mișcării Legionare, cât și pe planul exilului românesc și internațional, participând ca membru activ al Congresului Mondial Anticomunist împotriva comunismului.

Pe Comandant l-am văzut pentru prima dată la marea adunare din București la 6 octombrie 1940, alături de generalul Antonescu, în tribună, amândoi în cămașă verde.

Lovitura de Stat a generalului a avut ca urmări refugiul meu și al multor legionari în Germania, căci eram căutat de poliție pentru a fi arestat și întemnițat.

În Germania am lucrat la uzinele de avioane Heinkel de la Rostock, unde am fost adunați toți legionarii refugiați și angajați ca simpli muncitori, cu toate că majoritatea erau intelectuali cu studii universitare: profesori, ingineri, medici și savanți de renume. **Legionarii erau hotărâți să nu accepte nici o favoare care să-i îndatoreze mai târziu.**

Comandantul se găsea la Berlin obligat să evite orice legătură cu țara, măsură care privea pe toți legionarii. Noi, cei de la Rostock, aveam permisiunea de a circula într-o zonă limitată a provinciei în care domiciliam. Totuși, la început, ni se acorda o toleranță de care am profitat. Astfel, s-a pregătit o deplasare la Berlin la cererea Comandantului de a lua contact cu el în grupuri mici de 6 până la 10 persoane.

Era în anul 1942 când am făcut și eu parte dintr-o grupă condusă de comandantul-ajutor Emil Popa, din care îmi amintesc doar de Nicu Bălănescu și încă vreo 4 camarazi, ale căror nume nu le mai rețin.

Întâlnirea cu Comandantul a avut loc în casa lui Petre Ponta, pictor, un devotat legionar.

Am fost primiți mai întâi de Corneliu Georgescu, comandant al Bunei-Vestiri, unul din fondatorii Mișcării Legionare, care ne-a vorbit cu atâta suflet și determinare de lupta noastră, că ne-am simțit legați de acest om, ucis mai târziu de tâlhari ca să-l jefuiască, în momentul când voia să treacă frontiera austriacă în Italia. Trupul său a fost înmormântat în cimitirul din orașul Mittersill din Austria ca necunoscut, tâlharii luându-i tot ce avea asupra lui. După multe cercetări, destul de târziu, s-a găsit mormântul și de atunci legionarii organizează în fiecare an un

pelerinaj la mormântul lui, în luna iunie, dată care corespunde cu naşterea sa.

Apare apoi Comandantul şi pentru prima dată l-am privit în ochi în momentul când mi-a strâns mâna. Din privirea lui emana atâta bunătate, un fel de fascinaţie care mi-a pătruns până la inimă; mi-a întărit determinarea de a merge cu el până la capăt, oricare ar fi riscurile care nu au întârziat să-mi iasă în cale.

Ne-a vorbit de situaţia Mişcării din ţară şi exil, apoi ne-a schiţat obiectivul angajării noastre. Să rămânem uniţi, să nu disperăm dacă azi suntem neutralizaţi, izolaţi de ţară şi de război de la care am fost implicaţi să participăm. Să nu ne pierdem credinţa, că va veni timpul când vom intra şi noi în luptă împotriva comunismului devenit un pericol pentru umanitatea întreagă.

Îl vedeam îngândurat căci în sufletul său se frământau multe griji. Am înţeles puţin mai târziu, când a decis să părăsească statutul de "oaspete al marelui Reich" şi să ajungă la Roma, unde era pregătită o audienţă la Ducele Mussolini, pe care voia să-l avertizeze că politica Reichului va aduce catastrofa pentru toate naţiunile Europei.

Alarma dată la Berlin de dispariţia Comandantului a mobilizat tot serviciul secret german, care controla deja anturajul Ducelui, şi astfel Comandantul a fost arestat şi readus în Germania. La aflarea veştii în ţară, guvernul a intrat în panică, procedând la arestări masive de legionari, temându-se de prezenţa "rebelului" Horia Sima.

Faţă de această întorsătură cu complicaţii neprevăzute, anturajul Führerului ezită între a-l executa imediat pe şeful naţionalismului românesc, adversar fără echivoc al comunismului, şi pe cei 400 de legionari din Germania sau să amâne decizia. Între timp, Antonescu îl someză pe Hitler să-l execute pe Comandant, exercitând şantajul de a refuza

trimiterea de alte trupe românești pe frontul care începea să decline. Hitler se supără și astfel viața comandantului este salvată pe moment.

Legionarii sunt întemnițați în lagărul de la Buchenwld și sunt somați să se desolidarizeze de șeful lor, pentru a putea mai ușor să-l facă dispărut. Suntem aliniați pentru numărătoare, când colonelul Piester, comandantul lagărului, ne cere să ne desolidarizăm de Horia Sima care și-a călcat cuvântul de onoare părăsind "ospitalitatea" germană. **Din cei 400 de legionari amenințați, doar 10 au ieșit din front în semn de desolidarizare. Atitudinea noastră a cântărit mult în decizia lui Hitler de a-l suprima pe Comandant.**

Într-o noapte suntem scoși din barăci și înconjurați de soldați cu degetul pe trăgaciul mitralierelor. Noi am cântat cântece legionare, așteptând ordinul de la Berlin care să decidă de soarta soldaților și ofițerilor germani care nu înțelegeau solidaritatea noastră cu șeful Legiunii, precum și sfidarea noastră față de autoritatea atotstăpânitoare, cu riscul de a fi striviți. Colonelul Piester ne considera nebuni, iluminați.

Momente de răscruce în viața noastră care a culminat cu trădarea de la 23 august 1944.

Marele Reich și-a dat seama de multiplele sale greșeli, atunci când a persecutat și întemnițat pe cei mai înverșunați luptători împotriva comunismului, a tuturor naționaliștilor din întreaga Europă, inclusiv cei din Rusia, în loc să formeze cu ei un bloc compact. Intervenția lor la lovitura de Stat a lui Antonescu din 1941, cu trupe în sprijinul generalului pentru înlăturarea Mișcării Legionare de la cârma Statului, este un caz flagrant printre multe altele, cum a fost și arestarea șefului naționaliștilor ucraineni, care puteau forma o nouă armată care să lupte împotriva comunismului.

Hitler, în viziunea lui expansionistă, credea victoria aproape, iar pentru el naționaliștii deveneau jenanți, un obstacol politicii germane de "Drang nach Osten", expansiune care ar fi întâmpinat rezistența națiunilor amenințate la integritatea teritoriilor lor. **Războiul lui Hitler nu era unul anticomunist, era unul de cuceriri**.

Se cunosc bine evenimentele care au succedat loviturii din 23 august 1944. Hitler face apel la Mișcarea Legionară să se atașeze luptei împotriva comunismului. Ca urmare, Comandantul este scos din lagăr și invitat la cartierul general al Führerului, de unde este trimis la Viena să organizeze forța armată împotriva comunismului care ocupase țara, începând orgiile sale asupra populației. În ziua de 24 august lagărul Buchenwald a fost bombardat de forțele aliate, unde ne aflam ni și s-a soldat cu opt mii de morți dintre deținuți, iar noi am avut 5 morți și peste 30 de grav răniți, barăcile unde eram cazați au fost complet spulberate de bombe.

Un tren întreg ne-a îmbarcat și am ajuns la Viena unde a început afectarea noastră la diferite unități, fie pentru parașutarea în țară, fie la armata națională care va fi angajată pe frontul de pe Oder, exclusiv împotriva trupelor sovietice. Eu am fost repartizat la un regiment care a intrat în acțiune.

Și pentru că mi-am luat angajamentul de a scrie despre Comandant, cum l-am cunoscut și urmat, voi reveni la aventura vieții mele.

Războiul s-a terminat cu victoria aliaților, dar mai mult cu cea a lui Stalin. Nu voi insista asupra imensului câștig teritorial, cât și politic, al Rusiei – lucru prea bine cunoscut prin cedările aliaților. Acestea au fost pregătite din timp de Churchill și Roosevelt, care n-au ezitat să vândă

lui Stalin ceea ce nu le aparținea, adică jumătate din Europa, transformată într-un exercițiu de tragere pe ființe vii, ca să completeze numărul de victime până la cel apocaliptic de 80 (opt zeci) de milioane.

Rușii, deveniți stăpânii unei imense părți din Europa, au început să-i vâneze pe dușmanii lor de moarte, legionarii, și atunci – sub această amenințare – unii dintre ei s-au refugiat în America de Sud, în special Brazilia și Argentina. Așa am ajuns și eu în Argentina, o țară săracă, cu toată bogăția imenselor întinderi devenite pășune pentru animale. Calmul revenind după un anumit timp, am părăsit Argentina cu ajutorul camarazilor din Canada, deja organizați după metoda cuiburilor. Și așa am ajuns în Canada după o ședere de trei ani în Argentina. Șef al legionarilor din această țară era comandantul-ajutor Vasile Posteucă, iar al garnizoanei Montreal, Dragomir-Străinul.

Organizația era puternică, având activități culturale și politice, denunțând prin presă și conferințe, holocastul perpetuat al URSS asupra poporului român, prin servitori străini de neamul nostru: evrei, unguri, sârbi și mai apoi prin românii desprinși de tragedia fraților lor.

Dar era prea bine ca să dureze! Ambiții personale cuprinseră pe unii legionari din jurul locțiitorului comandantului, bucovineanul Vasile Iasinschi, care au provocat prima sciziune. Acțiune nefastă la care au fost antrenați majoritatea dintre bucovineni. La propunerea lui Vasile Posteucă de a mă asocia și eu complotului, ca fiind eu însumi bucovinean, i-am replicat ferm: "Eu am plecat odată cu Comandantul din țară și mă voi întoarce cu el".

S-au provocat, desigur, unele tulburări care însă s-au calmat repede și organizația și-a continuat existența pe cuiburi, cu cotizații care permiteau Mișcării să fie prezentă în toate țările unde erau legionari.

Într-o zi, o persoană care aprecia activitate noastră și mai ales lupta împotriva comunismului, a făcut un cadou Mișcării pe care l-am trimis la Madrid Comandantului. Acesta se stabilise în Spania împreună cu un nucleu de personalități legionare care coordonau toate activitățile, sub comanda Șefului Mișcării: presa, literatura legionară, cât și organizarea ei, reînființând organismele instituționale ale Mișcării. Astfel, în fiecare an se adunau la Madrid delegați din toate țările pentru a analiza situația Mișcării Legionare din țară și din exil și acțiunile de întreprins pentru anul ce vine. Comandantul dirija aceste consfătuiri și punea semnătura lui pe probleme care au obținut adeziunea majorității.

Așa am început eu, în calitate de responsabil legionar pe Canada și Statele Unite, să particip la aceste convorbiri, aducând cu mine – de fiecare dată – sumele colectate din cotizații pentru a garanta activitatea în toate domeniile, în primul rând asigurarea vieții Comandanului, el fiind coordonatorul întregii activități legionare și a-i asigura posibilitățile de contact cu personalități străine care se apropiau de Mișcare, atrași de renumele ei și care voiau să o cunoască și chiar să adopte doctrina ei.

Posteucă, dându-și seama că a contribuit și el la dezbinare, cel mai grav pericol care amenința unitatea Mișcării, a revenit la matcă și împreună am continuat apoi lupta până ce a fost lovit de crunta boală, cancerul, și s-a stins la o vârstă încă plină de avânt.

Printre camarazi determinați de care m-am legat au fost Loghiade din Montreal și Mircea Banciu din Detroit, camarazi de mare fidelitate.

Una din activitățile demne de reținut a fost și ridicarea monumentului în memoria jertfei lui Moța și Marin. Comandantul a făcut apel la toate inimile bunilor români

să cotribuie la împlinirea acestei opere – omagiu celor doi legionari, doi mari români care întruchipează primele jertfe în lupta împotriv comunismului. Am contribuit și noi, cei din Canada și Statele Unite, cu suma de 13.000 de dolari, sumă de început pentru inițierea lucrărilor acestui impozant monument.

Bucuria Comandanului se exprima de fiecare dată când ne întâlneam, fie la Madrid, fie în călătoriile lui prin Europa sau America de Sud, unde uneori îl însoțeam și eu, în special în țările Americii de Sud, cum a fost în Chile, unde Comandantul a fost primit în audiență de generalul Pinochet.

Una din activitățile importante ale exilului la care a participat și Mișcarea Legionară, a fost Congresul Mondial Anticomunist, cu sediul în Elveția, la care am participat ca membru activ – delegat al Mișcării Legionare. Am participat la multe congrese care s-au desfășurat cu amploare, prin conferințe și dezbateri care durau aproape o săptămână, numărul participanților se ridica uneori la sute de persoane.

Așa m-am deplasat până în Extremul Orient, în Japonia și Formosa, în America de Sud și Europa.

De câte ori veneam la Madrid, Comandantul se îngrijea ca să ne simțim ca într-o mare familie. Astfel, când congresul a avut loc în Elveția, ne întâlneam zilnic cu Comandantul, care indica subiectele de dezbătut.

Iată și câțiva delegați: Georgel Dumitrescu, reprezentând Spania, Onciu Pavel și Nini Pavel – Germania, Ion Simicin din Statele Unite, Franța fiind reprezentată de Crețu Dumitru ca șef al delegaților.

Dar timpul trece, anii se gravează pe răbojul vieții. Într-o vară am petrecut o săptămână alături de Comandant în Spania.

Dimineața deschideam ușa să văd de s-a trezit. El

adormise pe un fotoliu, prins de somn în timp ce se gândea la soarta țării, a Legiunii, în mijlocul atâtor adversități.

O altă dată, amintirile mă poartă la munte, la Viladrau, unde soția bolnavă avea nevoie de aer mai înviorător și unde am stat mai mult timp.

Puțin mai târziu, Nae Roșca mi-a spus că profesorul – așa îl numeam noi câteodată – avea probleme cu inima.

Ultima dată l-am întâlnit la Madrid, în anul 1992. În anul fatal, când el ne-a părăsit, 1993, nu am putut veni la Madrid, așa că păstrez în memorie și inimă imaginea lui. Un om de o mare credință – în fiecare zi mergea la biserică, se ruga pentru Neamul său, pentru Legiune. De o bunătate rară însoțită de o mare dragoste, împlinind cu sfințenie doctrina Căpitanului.

După Revoluția din Decembrie 1989, ia contact direct cu legionarii din țară, deplasând-se în Ungaria, unde veneau reprezentanți din țară, și împreună dezbăteau situația și posibilitățile de a reorganiza Mișcarea.

Ultima scrisoare mi-o trimite Comandantul din Franța, prin care mă informează că se va duce la Madrid, unde nu va sta mult și apoi în Germania, unde avea întâlniri cu emisari din țară, cu doamna Stetzko, președinta Congresului Mondial Anticomunist, în sfârșit, la mormântul lui Corneliu Georgescu la Mittersill.

Era de o activitate care-i depășea puterile. El presimțea ceva și voia să-și închine ultimele zile Legiunii în refacere în țară. Pentru că autoritățile precum și Parlamentul, în unanimitate, refuzau să dea Mișcării dreptul de a exista ca atare, el preconiza alegerea unor buni români iubitori de țară, să inițieze un partid cu preocupări garantate de a salva țara din mâinile comunismului care a furat Revoluția și-și continua apucăturile bolșevice.

Moartea l-a surprins pe drum. Era în casa doctorului

Păunescu de lângă München, cu Nae Roșca, unde au discutat până noaptea târziu. El rămăsese într-un fotoliu, unde se pare că atipise. După miezul nopții soția doctorului nu putea să doarmă și observând lumină în salonul unde era Comandantul, s-a dus în salon și vede pe Comandant părând că doarme. Dar cum nu i se auzea respirația, s-a apropiat de el și deodată a scos un țipăt. Comandantul dormea deja somnul de veci. A trezit pe ceilalți și au constatat cu adâncă durere că i-a părăsit pentru o lume mai bună.

Omul acesta, care și-a închinat toată viața Neamului său și Mișcării, hulit de dușmani, lovit chiar de unii camarazi de luptă, cu soția imobilizată în pat timp de 10 ani, ocupându-se singur de ea, să o întoarcă de pe o parte pe alta, să o poarte pe brațe, să o îngrijească, a avut parte numai de lovituri.

S-a stins ca o lumânare care și-a topit toată ceara, așa, pe nesimțite, lăsând în urma sa o operă uriașă. Literatura lui se întinde pe mii de pagini, prin care invoca itinerariul spinos al Legiunii, de la data când a fost ales de Senatul Leginii ca urmaș al Căpitanului în fruntea Mișcării Legionare și până a închis ochii.

Scrisoarea primită de la Nae Roșca anunțându-mi dispariția Comandantului, m-a lăsat într-o stare de prostație. Am plâns, am simțit durerea ca un pumnal care mi s-a înfipt în inimă, dar în același timp, mi-am întărit voința de a continua, așa cum i-am promis, să nu am astâmpăr până nu-l voi regăsi, dincolo, unde atâția camarazi plecați mai înainte, l-au primit pe Comandantul lor.

TABĂRA DE MUNCĂ DE LA MÂNĂSTIRIȘTE

Chirilă Ciuntu

O mulțime de spectatori, intelectuali, muncitori și țărani de la marginea Cernăuților, așteptau cu nerăbdare momentul solemn.

Preotul începe sfințirea începutului de lucru pentru ridicarea bisericii din Mânăstiriște. Apoi, din piepturile a o sută de legionari răsună cântecul Legiunei spre cer, peste strada Storojinețului, peste pădurea Țeținei, peste Prut, peste Carpați, spre toată suflarea românească...

O sută de lopeți încep săpatul șanțurilor în care se vor turna temeliile unei noi biserici și-a unui nou crez în destinele neamului. O sută de lopeți deodată, într-un imn de înfrățire, încep munca de interes obștesc. Preoți, profesori militari, studenți, sunt astăzi muncitori și țărani, întrecându-se la muncă și la jertfă cu muncitorii, și țăranii adevărați. Același gând și-aceeași bucurie îi unește peste diferențe de clasă, de cultură, de situații. Toți sunt acolo pătrunși de-același adevăr. Să știe neamul că astăzi intelectualul prețuiește munca manuală tot atât de mult ca și

pe cea intelectuală, că cinstind truda muncitorului și a țăranului se cinstește pe el însuși.

În ritmul lopeților și al târnăcoapelor se cimentează pe meleagurile Bucovinei unitatea sufletului românesc de mâine, a sufletului de *"om nou"*, pentru zidirea unei țări *"ca soarele sfânt de pe cer"*.

Lumea din jur, la început nedumerită și neîncrezătoare, începe să înțeleagă sensul acestei înfrățiri și încetul cu încetul prinde viață. Unul câte unul se desprind din mulțime și cer să le dăm unelte. În acel moment s-a produs în el marea minune a legionarismului. În acea clipă, omul nedumerit dinainte a păsit pe drumul nostru, a pornit pe calea întregirii lui sufletești și-a integrării în lupta legionară. Puțini din cei ce-au trăit, lucrat și suferit cât de puțin cot la cot cu noi au rămas în afara Mișcării. Nimeni nu i-a chemat, nimeni nu i-a forțat să se apropie și să se contopească cu lupta noastră. Doar sufletul lor de români i-a împins spre noi.

În prima zi de lucru, temeliile bisericii din Mânăstiriște au fost terminate mai repede decât am visat. Seara, în frontul făcut de Comandantul Taberei, se încadrează, mândri de fapta lor, și mulți nelegionari. Ziua se încheie cu alte cântece și cu mulțumirea vizibilă pe toate fețele de a fi participat la muncă, de a fi pus o cărămidă la temelia unei noi orânduiri a neamului.

Tabăra a continuat toată vara în voie bună și entuziasm. Legionari și nelegionari au lucrat cu dârzenie la ridicarea propriilor case și-a mândrei biserici Mânăstiriște. Ce-i atrăgea pe nelegionari în această comunitate de muncă și sacrificii, în această tabără de oboseală și de... *"pierdere de timp?"* Ce-i îndemna să se supună unei discipline, în loc să-și petreacă timpul liber prin cafenele sau alte localuri de distracții?

Era poate suflul nemuritor al neamului, uitatele virtuți

străbune, speranțele nemărturisite dar veșnic prezente într-o Românie a Românilor, înțelegătoare și mândră... simțeau poate instinctiv, acei nelegionari veniți să pună umărul la opera legionară, că aici se plămădea într-adevăr sufletul unui *"om nou"* și se punea bază unui Statut nou. Simțeau poate că aici nu domnesc interesele personale, nici ambițiile de parvenire, ci stăpânește o comunitate de ideal; că aici nu se cumpără nici nu se vinde nimica, ci se muncește și se jertfește; că **valoarea omului se măsoară după înălțimea de caracter și puterea de sacrificiu și nu după puterea banului sau a spiritului de parvenire**.

Pe unul îl atrăgea una, pe altul alta, din aceste calități manifestate de spiritul acestei tabere. Toate aceste lucruri erau noi și extraordinare pentru lumea din afara noastră, așteptate și dorite de zeci de ani, poate de secole, dacă înțelegem voința și aspirațiile neamului ca o linie de foc ce leagă generație de generație, de-a lungul întregii sale istorii.

În masa înstrăinată a Cernăuților, tabăra de la Mânăstiriște a făcut mult pentru neamul românesc, întărind speranțele Românilor în forțele sale vitale, redeșteptând din amorțirea înstrăinării de neam atâtea suflete.

Astăzi, când steaua moscovită domnește peste biserica legionară din Mânăstiriște, poate că se mai găsesc încă oameni care trec prin fața bisericii să-și aducă aminte că a fost clădită în cântece, de brațe legionare, de intelectuali, muncitori și țărani, înfrățiți și uniți în ideal. La gândul acesta se însoțește și speranța în reîntoarcerea vremurilor de altădată.

CUPRINSUL

Cuvânt la a II-a ediție,
Gheorghe Andreica 5

Cuvânt de prezentare 7

I. PE PĂMÂNTUL SFÂNT AL BUCOVINEI 9

1) Întâlnirea cu Legiunea 9
2) În rândurile Corpului Muncitoresc 11
3) Un an de creație 13
4) Mota – Marin 14
5) Biruința electorală și începutul prigoanei 15
6) Întâia arestare 17
7) Reacțiuni legionare 19
8) Aprovizionarea închisorilor 20
9) Măcelul cel mare 22
10) Reorganizarea după măcel 23
11) Pregătirea loviturii celei mari 25

II. LA BUCUREȘTI ÎN SLUJBA STATULUI NAȚIONAL-LEGIONAR 27

12) După victorie 27
13) Comisar-ajutor la Circulație 28
14) O catapeteazmă se prăbușește 29
15) Prigoana antonesciană 31
16) Pregătiri de a pleca în Germania 34

III. ÎN BULGARIA 39

17) În drum spre Sofia 39
18) În casa legionară din Gorna-Bania 40
19) Viața la Gorna-Bania 42
20) Cu vaporul spre Germania 46

IV. GERMANIA ȘI DECEPȚIILE EI 51

21) La Viena 51

22) Cu domiciliul forțat la Rostock 52
23) Viața la Rostock 53
24) Alte aspecte ale vieții de la Rostock 57
25) În lagărul de concentrare Buchenwald 58
26) Lagăr special 65
27) Bombardamentul 70

V. DIN LAGĂR PE FRONT 77

28) Din nou spre Viena 77
29) La armata națională 78
30) Plecare pe front 83
31) Schwed an der Oder 85
32) Prăbușirea Germaniei și soarta noastră 86
33) În lagăr american 88
34) La Hamburg în căutarea unui adăpost 91
35) La munca câmpului în Reinbek 93
36) Garnizoana de la Freising 96

IV. CUVÂNT DE ÎNCHEIERE 98

ANEXE 99

In memoriam Chirilă Ciuntu
Garnizoana Legionară din Statele Unite 101
Cum l-am cunoscut și urmat pe comandantul Mișcării Legionare, Horia Sima, de Chirilă Ciuntu 105
Tabăra de muncă de la Mânăstiriște, de Chirilă Ciuntu 115

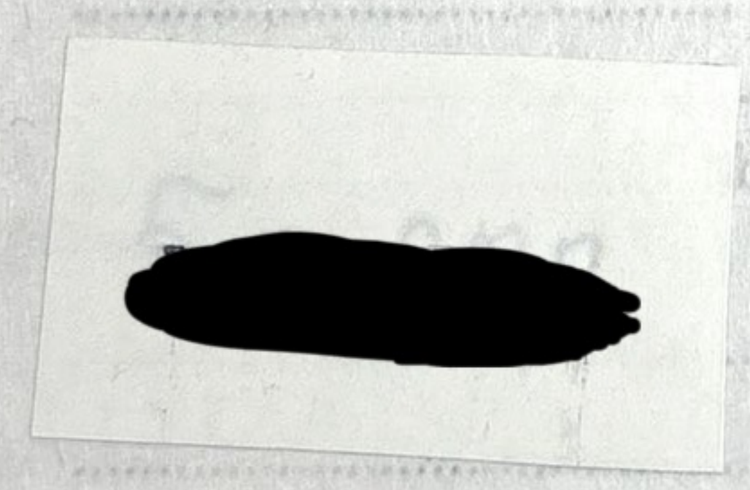

Tehnoredactarea și tiparul:
***S. C. INFCON S. A.* Constanța**
Str. Prof. Murgoci nr. 1, cod 900132
tel./fax: 0241/580 527; 585 627

Cântec de luptă

Din silă de noi nu mai cresc nici Rovine,
Nici Rahove-nalte şi nici Albe Iulii;
Bourii s-au stins prin păduri carpatine,
Pe cerul valah nu mai lunecă ulii;
Iar munților..., parcă şi lor li-e ruşine
Când gem tot mai crunt sub omătul căciulii.

Nemernică ciurdă, slugarnică plebe,
Pe toți ne îngroapă-n țărână lopata;
Hei! nu mai sunt Vidre şi nu mai sunt Țebe
Cu limbă de foc să cutremure gloata?
Nici stâncă să tune, nici glas să ne-ntrebe:
No, gata? Iar noi să răspundem: No, gata!

Prea moale e biciul şi lanțul prea slab e;
Mai tari s-ar cădea; mai grozave gârbace,
Mai straşnice lanțuri la gleznele roabe!
Să scoale şi somnul ce doarme-n băltoace,
Să salte şi ursul ce zace pe labe
Şi lenea măciucii ce-n colț se răscoace.

Ia-ți munții pe umăr şi pleacă în viață
Şi fiece pas şapte poşte să-ți facă!
C-o mână robia de chică o-nhață,
Cu cealaltă beznă de gât o înşfacă
Şi lasă tot cerul să-ți curgă pe față
Şi soarele tot peste sarica-ți dacă

Şi cântă, măi Neamule, cântă fierbinte,
Un cântec de luptă ce toate dezleagă;
Să iasă toți morții afar' din morminte,
Să tremure lumea de mare ta vlagă!

Şi-n cântecul tău, care calcă-nainte,
Să cânte cu tine ISTORIA-ntreagă!

Radu Gyr

editura Metafora
ISBN: 973-8456-05-3